

REDACȚIA
Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 lună .. 2 "

Nr.ii de Duminică pe an 4
euroane.

Pentru România și America
10 euroane.

Pentru România și străinătate
număr de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Anul X.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 18.

Arginții lui Iuda.

(*) Deși avem de două ori mai mulți deputați cât în Dieta trecută, iar la alegerile d'acum candidații români au întrunit de trei ori mai multe voturi ca în anul 1905, totuși și de astădată arginții lui Iuda au pierdut multe suflete românești. Pentru că pierduți sunt cei cari pentru bani s'au dus să voteze împotriva steagului partidului național românesc și tare trebuie să se pocăiască și multe semne de îndreptare trebuie să dea de aci încolo acești păcătoși pentru ca iertați să fie.

Atunci când cineva își vinde adică sufletul — votul de cetățean alegător — vinde nu ceea-ce este numai al său, ci comora cea mai scumpă ce dator este să păstreze întru ajutorarea urmașilor săi.

Nemernicii cari și-au vândut și acum și de astădată votul, cari pentru mâncare și beaură au răsturnat steagul românesc, știu: au vândut și copiii și nepoții, și s'au făcut vinovați de blâslămul neamului.

Acei uitați de sine, cari n'au votat cu frații d'un sânge, arătați vor fi cu degetul până și de copii cei mici...

E trist că s'au găsit și preoți cari să cadă în acest păcat. Nu-i rabde pământul!

Cât despre notarii români, ei și-au făcut de cap. George Varga din Socodor și Gui din Cinteiu, iată doi notari născuți Români, căror au să le mulțumească în viitor candidații români de notari că vor rămâne vecinic — candidați, ori mai bine: scriitorași! Douăzeci și patru de ani adică l-au ținut scriitor pe Gui și anul trecut Csukay, fibirăul dela Chișineu, l-a candidat iacă, numai să scoată ochii Românilor, cari se adunaseră în jurul altui candidat român, căci pe Gui nu-l cunoșteau. Și fiindcă nu fusese candidatul doritul Românilor, ei — numai ca Români să aleagă — și-au dat voturile pentru Gui... Cum a resplătit acum Gui poporul? Așa, că s'a amestecat în alegere și a dus din sat atâtea voturi la candidatul ungar cât tocmai a fost destul să cadă cel român. Varga din Socodor, cu fii cu tot, d'asemeni, foc și pară se făcea, numai ca să rupă voturi românești și să le ducă în tabăra ungurească...

D'apoi solgăbirăul român din Boroș-Ineu și fibirăul Corcan cum s'au purtat?

Așa, că liniștiți în suflet putem zice:

Impotriva neamului românesc lucrează ceice și d'aci încolo, după atâtea triste pățanii, vor mai alege notari ori alți slujbași

români. Românul intrat în slujba stăpânirii, nu mai e Român!

De aceea suntem datori ca de aci încolo să luptăm din toate puterile ca nici notar nici solgăbirău român să nu fie ales pe nicăiri. Una pentruca astfel să păzim dela pierzare suflete românești, — alta pentruca să nu sporim numărul celor cunoscuți sub numirea «coadă de topor». La urma urmelor și dacă ne bate cineva, mai bine să ne bată cel ce nu-i d'un sânge cu noi: rămânem numai cu bătaia! Când la alegeri cădem însă în urma uneltirilor fraților noștri ajunși în slujbe, rămânem și cu rușinea. E primejdios să avem slujbași de aceștia îndeosebi pentrucă de ei și țărani ascultă mai mult, ei strică sate întregi, câte un genunchidouă de oameni!

Țăranul dela fire este adică cinstit, numai «domnii» îi strică. Chiar acum, la alegerile acestea, s'au petrecut o mulțime de fapte, cari dovedesc aceasta.

Un țăran — în se spune — luase o sută coroane niță. Ducându-se acasă, nevasta și copiii, deși abea aveau ce să mănânce, l-au cumpenit să meargă să dea îndărăt banii lui Iuda... «Nici cei de acasă, nici sufletul nu mă iartă să primesc bani pentru vot... Nu pot să nu votez cu sângele meu, iată banii, domnule», — a zis omului de încredere a candidatului ungar. Acesta i-a răspuns: «Eu banii îndărăt nu-i primesc, ce am dat, este dat. Dta fă însă ce vrei!»... Putea deci să țină bani și să voteze cum îi place. Totuș, el banii i-a pus pe masa «corteșului» și a eșit ușurat și a votat apoi fericit cu — Românul!

De ce?

Întăiu pentrucă nu-i legătură mai puternică pe lume, de cât aceea a sângelui. A doua, pentrucă iarăși nu poate fi mai cumplit zbuciumat sufletul omului de cât atunci, când săvârșeste păcatul vânzării de sânge. Arginții lui Iuda sunt pentru suflet, ca picăturile de ceară fierbinte căzute în ochi: omoară sufletul, orbesc!... Dacă mai e pic de simțire în el, omul care se vinde mai curând, ori mai târziu, ajunge prada unei remușcări, care pe Iuda l-a împins spre moarte... Vai și amar de acești nenorociți. Și dacă ei pot să poarte greul vieții, dacă sunt sufletește într'atâta stricați, în cât nu simt remușcări, ocară celor cari îi încunjoară zi de zi trebuie să o simtă și blâstămați rămân viața lor întreagă, iar la moarte nimeni nu aleargă să le închidă ochii și să le aprindă o lumină, nici să arunce peste ei un pumn de țărăna...

Până și copiii lor trebuie să sufere, căci satul îi arată cu degetul și zice: «Acesta e al mișelului, care și-a vândut sângele!»...

Piară dintre noi și sămânța acestor păcătoși!

Balotagiul din Ciacova. Comisiunea centrală a fixat terminul balotagiului din Ciacova, precum ni-se anunță pe 17 Maiu a. c.

Partidul național e aici direct interesat, căci precum se știe balotagiul se dă între candidatul național român dl George Breban și între candidatul Dobrosláv Péter. Facem apel către deputații naționaliști să grăbească în ajutorul candidatului român, căci contracandidatul și-a și început turneul, însoțit de deputați din Timișoara.

Cercul Ciacovei trebuie câștigat cu orice preț. Fiind însă și cercul acesta în comitatul Timișorii, este inomis de lipsă de prezență tuturor deputaților.

Mocsáry Lajos despre naționalități.

Distinsul bărbat Mocsáry Lajos, a fost ieri interviewat de un redactor dela «Az Ujság», și în șirul interviewului a făcut și deastădată interesante declarații cu privire la naționalități și mai ales la lupta electorală din urmă.

Mocsáry a zis:

— Regret mult că nu s'a făcut totul, ca Iasa Tomici, distinsul șef al sârbilor radicali, care are partea leonică în crearea relației amicale cu Sârbii, să ajungă membru al legislației. Ar fi fost asta cu atât mai bine, întrucât șeful celuiilalt partid sârbesc Polyt, a fost ales. Regret și aceea, că s'au pus obstacole și împotriva alegerii unui fruntaș român George Pop a pus piedeci incuștabila procedură a comisiunei electorale care a demisionat.

Am luat însă cu satisfacție cunoștință, că noul guvern a intrat prealabil în constătuiri cu câțiva fruntași ai naționalităților, ceea ce eu recomandasem deja în broșura mea apărută în toamna anului trecut. Am cetit cu satisfacție articolul din «Magyarország» dela 28 April sub titlul «A nemzetségi mumus»; cu puțină excepție a făcut asupra mea impresia, că — să nu-mi ia în nume de rău «Magyarország» — e ca și cum eu l-ași fi scris. Parlamentul și mai ales guvernul cu nimic n-ar folosi mai bine interegnul acesta, decât aflând un modus vivendi pentru a raliă într'o falangă întreaga «națiune politică maghiară». Marșruta legată a Dietei viitoare nu e împiedecată în aceasta. De dispoziții legislative nici nu e nevoie, pe cale administrativă trebuie validată legea de naționalități din 1868, care e o lege încă în vigoare și a fost scoasă din viață mai ales pe cale administrativă.

„Janus” institut de asigurare mutuală pe viață în Viena

— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili —

este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viață

pentru Austro-Ungaria.

Informațiuni în Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabrik Lerschengasse Nr. 17. (Telefon 422.)

detalioare de:

Se bazează pe legile mutualității, în puterea cărora acțiunile Premiilor e fine dentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

Condiții de asigurare favorabile.

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de deces și sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de război. — Fără timbru de poliță și taxă de stat. — Plătirea la moment.

Starea de asigurare	111.000.000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum	56.000.000 ..
Averea institutului	31.000.000 ..

Situația politică.

Budapesta, 8 Mai.

Două chestiuni preocupă opinia publică a zilelor din urmă: atitudinea partidului kossuthist, ajuns în majoritate și opoziția, singura opoziție, alcătuită din grupul de deputați naționaliști.

Să ne ocupăm întâi de aceasta din urmă.

Lipsind reprezentanții naționalităților în parlament vreme îndelungată, partidele ungurești se învățaseră de-a crede asigurată maghiarizarea naționalităților pe viitor. Li-se părea că naționalitățile — cu excepții neînsemnate — au consimțit la contopirea lor în rassa «alcătuitoare de stat».

Alegerile au dovedit că idea națională românească, slovacă și sârbească a fost numai înăbușită, dar a ars supt spuză, fără a se stinge. Reaprinerea ei a fost o surpriză pentru Unguri. În zăpăceala și teama lor rău disimulată, ei au căutat să pună această nouă izbucnire în socoteala partidelor dela putere, întâi a liberalilor, pe urmă a guvernului lui Fejérváry. Cât de mare a fost greșala aceasta, se dovedește prin actualele alegeri. Făcute sub guvernul cel mai șovinist care se razimă pe o majoritate kossuthistă, ele nu au putut împiedica intrarea a cel puțin 30 de naționaliști în parlament, câți vor fi la rezultatul definitiv al alegerilor.

Această creștere a partidului nostru, este dovadă a puterii mari și irezistibile inerente ideii naționale. Statul prin marea lui autoritate, prin vastul său aparat, credea că va putea zdrobi această mișcare, va putea ajunge să sugrume ideea națională, omogenizând și nivelând deosebirile de rassa și limbă. Încă odată s'a făcut dovada că aceasta-i cu neputință. Statul nu poate ucide și stărpi deosebirile de naționalitate, dar aceste două legături sociale: statul și comunitatea națională nu se exclud, ci se pot împacă, ca în Elveția. Este deci și la noi în interesul statului ca aceste două puteri și nizuințe să se împace. Atunci statul va putea dăinui trăgând foloasele ideii naționale.

Dar cum să poate această împăcare? Ieri am citit într-o foaie ungurească de aici deputații unguri se vor sili de a înduplea să se împacă pe deputații naționaliști de a intra într-unul din partidele ungurești, părăsind atitudinea lor ca partid deosebit.

Ar trebui să primim cu un zimbet milostiv astfel de știri, dacă ele nu ar fi atât de caracteristice pentru Unguri, deodată în mai multe privinți.

Mai întâiu știrea aceasta arată cât de puțin informați sunt tocmai oamenii de frunte ai Ungurilor asupra mișcării și aspirațiilor noastre.

Aceiași invitare de a intra într-un partid unguresc a mai adresat-o contele Tisza acum un an în parlamentul unguresc către deputații nostri.

Această invitare care acum se va repeta deci, arată că Ungurii nu înțeleg de loc toată acțiunea noastră politică. Pentru ei, formarea partidului naționalităților este o grupare trecătoare, aproape întâmplătoare, călăuzită de niște interese locale și vremelnice, sau poate de nici un interes, afară de cel personal al deputaților nostri. Ei nu vor, sau — ceia ce-i și mai rău — nu pot să înțeleagă, că mișcarea noastră, departe de a fi trecătoare, este continuarea unei lupte vechi de zecimi și sutimi de ani, că ea nu poate fi deslegată și sfârșită, cu cutare «partid» unguresc, prin fuziune cu alt «partid».

Vreme îndelungată înainte de a intra deputații nostri în parlament, mișcarea națională românească a existat în afară de parlament. Partidul naționalităților din parlament este deci expresia unei mișcări, unei trebuințe adânci a poporului care nu poate fi reprezentată decât printr-un partid deosebit și bine distinct de celelalte partide.

Dacă chiar am admite acest lucru imposibil, fuziunea acestui partid cu celelalte partide, aceasta nu ar stinge mișcarea națională, căci după câțiva vreme ar intra alți reprezentanți ai ei în parlament, formând din nou partidul naționalităților.

Dar invitarea aceasta-i totodată caracteristică mentalității oamenilor politici unguri obicinuiți cu trecerea dintr-un partid într-altul ca cu plimbarea dintr-o casă într-alta. Tot mai multe sunt dovezile despre sinceritatea convingerilor partidelor ungurești dintre cari vă împărtășesc una mai la vale. Oare să ne mirăm dacă deputații unguri presupun același lucru despre deputații nostri?

Zicătoarea ungurească «Minden ember önmagá-ból indul ki», caracterizează tocmai pe autorii ei. Când vor ajunge Ungurii să se convingă că deputații nostri sunt tot bărbați crescuți și oțăliți în luptă și că motivul acțiunii lor politice nu este înălțarea personală, osul de ros, ci iubirea desinteresată de neam și de idealul național? Nu notariatele publice, directoratele de bănci grase, retragerile bine plătite ale candidaților, etc. sunt scopul final al lor. Ei știu toți că pentru ei, politica este o cale spinoasă, plină de trudă, de primejdii și adesea ruinătoare și că singura satisfacție sunt rarele clipe ale bucuriei succesului moral.

După puțină șovăire și discuție, partidul kossuthist este hotărât, ca contra tradiției sale politice, să ia parte la delegațiuni, și ca în ziua deschiderii parlamentului să-și trimită reprezentanții săi în palatul din Buda. O nouă lăpădare de trecut și de principiile politice deci. Toată lumea a prevăzut această schimbare de principii și guvernamentalizare, dar cine ar fi crezut, că ea va fi atât de ușoară, de repede și fără crize și împotriviri.

Dar partidul probabil nu se va opri aici. El va va ajunge cu timpul să schimbe și toată baza ființei sale, programul trecând pe baza de 1867. Micile concesii de acum sunt numai fazele de trecere către sfârșitul acesta: *deákizarea* partidului kossuthist.

Apponyi despre educația națională.

Astăzi Apponyi a primit pe revizorii școlilor secundare. În alocuțiunea sa, iel a spus că școlile secundare sunt pentru țară factorul care crește clasa cultă care-i scheletul unității naționale.

Iarăși o frază frumoasă pentru a acoperi o minciună. Este adevărat că școala ungurească secundară a știut să întipărească părții celei mai mari a clasei culte din țară un caracter de unitate și omogenitate, de altfel destul de regretabilă. Dar crede, oare serios dl. ministru că prin aceasta, unitatea națională a țării întregi este asigurată?

La sfințirea catedralei din Sibiu a plecat cu trenul de Joi P. S. Sa Ioan I. Papp episcopul diecezan. La gară a fost însoțit de P. C. Sa Roman R. Ciorogar, director seminarial, George Popovici, referent bisericesc, Petru Truța, fisc. consis. Dr. G. Ciuhandu, ref. școlar și S. Secula prof. sem.

P. S. Sa e însoțit de P. C. Sa Augustin Hamsea, archimandrit.

La sfințirea bisericii va merge și P. C. Sa Vasile Mangra, vicarul episcopesc din Oradea-mare.

Balotagiul din Török-Kanizsa e fixat, precum ni se depeșează pe 15 crt. Lupta se dă între candidatul naționalist Dr. Ilci Branko și între fostul ministru liberal Tallián Béla, în favorul căruia s'au pornit fărădelegile și ticăloșiile administrației, după ce coaliția a dat ordin ca să fie sprijinit fostul «drabant».

Cu trenul de azi a plecat și redactorul nostru dl Sever Bocu în cerc, pentru a sprijini pe candidatul naționalist.

Telegrame.

Baia-mare, 10 Maiu. Pentru rectificarea informației tendențioase publicată în foile maghiare despre alegerea din Baia-mare, primim următoarea telegramă:

Alegătorii contrari au atăcat noaptea pe Românii pacinici. Șeasă Români uciși, trei răniți de moarte. 27 ucigași închiși în temnițele tribunalului din Sătmar. Intre Români domnește o nespusă fierbere și iritațiune, căci nici unul dintre ai noștri nu e vinovat.

Din comitate.

Congregația ordinară de primăvară a comitatului Caraș-Severin. Despre adunarea congregației «Drapelul» publică următorul raport:

Sala fixată de membri congregaționali, precum și de mult public mai ales țărani dela sate.

Galeria ocupată de dame.

Membrii români prezenți în mare număr, având în frunte pe cei trei deputați: Dr. George Popovici, Coriolan Bredicean și Dr. Ștefan Petrovici.

Dl com. supr. Pogány deschide congregația la orele 9 1/2. Nainte de ordinea zilei ia cuvântul

Dr. George Dobrin, relevând într'un discurs mai mare abuzurile de oficiu ale funcționarilor administrativi la alegerile dietale, în deosebi ale prim pretorelui dela Reșița și lam și enumerând volniciile dela Zorlenți și Bocșa, incidentele dela Lugoj, de pe Valea Begheului și din Granița. Protestează contra insinuărilor, că noi am fi lucrător cu mijloace nepermise și am fi fanatizat poporul. Intreabă pe dl vic-comite de are de gând a trage la răspundere pe funcționarii, cari și-au depășit cercul de competență și a pune capăt odată pentru totdeauna nenorocitei practice din trecut de a împiedeca poporul în afirmarea voinței sale constituționale.

Dr. Valeriu Branisce interpelează în privința confiscării steagurilor albe ale partidului național român în cercurile Caransebeș, Oravița și Zorlenți.

Nicolea Birescu interpelează în chestiunea domiciliului primpretorelui dela Balinț, care nu e în Balinț, ci în Lugoj.

Vice-comitele C. Fialka răspunde, că e propriu agitațiunii electorale, că și de o parte și de altă parte s'a depășit limita permisă, dar nu s'a întâmplat nimic cecece ar fi făcut de trebuință măsurii mai aspre. Dorește să fie pace și crede, că pacea se va restabili și roagă ca toți ceice au influență asupra poporului, să conlucre la restabilirea ordinii.

În privința confiscării steagurilor albe spune, că ministrul internelor a aprobat confiscarea.

Iar că primpretorele dela Balinț domiciază la Lugoj, știe, dar cauza este, că locuința dela Balinț încă nu e gata.

Dr. G. Dobrin constată că vice-comitele a deplasat în răspunsul său chestiunea. Roagă pe vice-comite ca funcționarii publici să nu ne agite poporul, căci toată agitația poporului se reduce la volniciile administrației.

Dr. V. Branisce declară, că îndată ce va arată dl vice-comite baza legală a confiscării steagurilor albe, ia la cunoștință răspunsul, până atunci însă nu.

Intrându-se în ordinea zilei se ia în desbatere raportul vice-comitelui.

Dr. Petru Cornean enumeră volniciile din cercul Reșiței și propune exmiterea unei comisii mixte pentru stabilirea faptelor și responsabilităților.

Dl vice-comite C. Fialka declară că nu acceptază propunerea.

Păr. Ioan Brinzeiu dă un tablou interesant despre volniciile din cercul Bozovicului.

Dl Dr. Mihail Grosșian arată într'un discurs plin de temperament cum a făcut dl primpretore dela lam alegere la Sasca, cercul unde s'au comis cele mai mari abuzuri atât din partea dlui primpretore, cât și din partea subalternilor săi.

Păr. Tătuca (Iablanița) improspetează obiectul interpelațiunilor sale din trecut, mai ales privitor la chestiunea prigonirii costumului național român în Băile Erculane și la desărcinarea perdeurilor ce au avut comunele cu boala de gură și unghii a vitelor.

Dl Virgil Thomici relevă chestiunea farmaciei dela Reșița, acordată fără observarea formelor legale, și revenind asupra chestiunii alegerilor declară, că nu noi am dus poporul, ci poporul ne-a dus pe noi. Iar ordinea ar fi fost exemplară, dacă nu tocmai autoritățile publice provocau tulburări și agitări.

Dl Mihail Popovici (Orșova) arată abuzurile dela alegerea din Caransebeș și cere scut contra volniciilor.

Dl. Dr. George Dobrin se ocupă de mai multe chestiuni administrative și propune să se dea o adresă către guvern ca legătura de tren cu Orșova să se acomodeze intereselor publicului. (Se primește unanim).

Dr. C. Jurca arată de nou anomalii create prin faptul, că toți notarii comunali caută să aibe loc în congregațiune.

Dl. vice-comite promite, că va interveni ca dorințele juste să se satisfacă.

Continuându-se ordinea zilei, s'a ales notar la scaunul orfanal *dl. Alex. Rechel*.

Celelalte obiecte s'au primit conform propunerii comitetului administrativ. Mai mare discuțiune s'a desvoltat la afacerile Comunității de avere din Caransebeș și la cestiunile din Bozovici, asupra cărora vom reveni deosebit.

Notari români.

— Din isprăvile lui Moncza György. —

Vineri în 7/20 Aprilie a. c. candidatul nostru național, *dl. Vasile Goldiș*, și-a rostit vorbirea de program în frunțașă comună Cuvin. Insufletirea, cu care poporul Cuvinean a știut primi atunci pe doritul său a fost de nedescris.

La plecarea din comună a iubitului candidat, poporul nostru, cu mic cu mare, l'a petrecut până la gară, într-o ordine și însufletire, care îi încântă inima.

Ținuta aceasta deamnă și frumoasă a poporului nostru însă, l'a scos din sărite pe vestitul și purtătorul răvnitorului după merite patriotice notarul *Moncza György*.

Cum? se putea oare, că acest nenorocit să întrelase ocaziunea binevenită de a nu dovedi, că lupul își schimbă părul, dar năravul nu, putea el ore întrelăsă ocaziunea, de a nu-și mai încărcă lista plină de păcătoșenii?

La reîntorcerea tineretului dela gară omul acesta fără Dumnezeu, se năpăstuiește împreună cu trei gendarmi asupra scumpului nostru tineret, asupra micilor copilași de școală, sufletul și dragostea părinților și între înjurături cocisești, îi bate cu patul puștii, bruscând în chipul acesta în modul cel mai infam și ticălos și pe aceia din a căror cruntă sudoare se imbuibă el în belșug.

Văzând aceasta însufletitul învățător *Dimitrie Popovici*, care întotdeauna, cu verdele român preotul Moș, este sufletul treburilor noastre românești din Cuvin, protestează energic în contra acestei tiranii ne mai pomenite față de oameni pacinici, dar în zadar, notarului îi trebuie merite și pace. Mai târziu însă totuși s'a desmetecit el din ameteală și aflând, că zău rău lucru a făcut, în conștățere cu gendarmii, face arătare pentru conturbare de ordine publică, deși timpul era 7 ore numai, în contra părintelui Moș și a învățătorului *Dimitrie Popovici*, la pretura din Arad.

Ei, dar ce să vezi? Tot hoțul se dă de păgubaș. Învățătorul *Dimitrie Popovici* fără nici o vină cade vina ticăloșiei notarului. El a fost osândit la amendă de 50 coroane în bani. Sentința s'a apelat. Apărarea a făcut-o deputatul *Dr. Stefan C. Pop*, cu multă căldură. — Bravo ție notar român! Inzădar a fost provocarea la sute de martori. Fasiunile notarului și ale gendarmilor acuzători au fost hotărâte.

Sărac popor român, cine să-și mai bată joc de tine? Un pocit ca *Moncza György* Oare mai este om, care să nu cunoască isprăvile de prin birturi ale acestui individ?

D'ALE ALEGERILOR.

Din cercul M.-Radna. Înălțătoarea luptă din M.-Radna a fost plină de bogate pilde de dragoste de neam dar și de dureroase dovezi, că numărul uscăturilor e încă tot mare între noi. Noi credem, că numai așa se vor pustii aceste uscături, dacă vom pune pe ticăloși pecetea cuvenită, ca să-i arate lumea cu degeiul și dimpotrivă, dacă vom lăuda virtutea și pe virtuosi îi vom pune drept pilde de urmat. Iată de ce arătăm în cele următoare pe cei ce s'au retras dela sfânta luptă, dela tabăra neamului nostru și s'au dus momiți, mituiți și vânduți în tabără străină. Iată-i:

Din comuna Totvaradia: judele comunal *Vasilie Dehelean*, care nu a avut vot, apoi bogătanii *Nod Iuon*, *Ananie Crai*, *Solomon Oprea*, *George Drăgan*, *Sofroniu Deac*, *Trandafir Deac* și *Vasile Neic*, în frunte cu poleacul de jagăr *Tompa* și cu notarul nostru român *Tomucza* au mers la alegerea de deputat și acolo deși au văzut mulțimea fraților de un sânge și neam, că sunt grupați cu toții pe lângă *Vasile Goldiș*, cu toate acestea au avut obraznicia de au votat cu *kossuhistul Avartty Géza*.

Din comuncie *Sorosag*, *Govojdia*, *Giulija* și *Lupesu* s'au făcut vredești de zbicuire juzii comunali, cari se tem și de tabăra lui *Tomucza* notarul.

Laudat fie numele celor din Baia. *Băieții* de poleacul de jagăr și notarul *Iau auus* cu forța până în *Totvaradia*, unde l-au închis în casa camărească și l-au adaptat, cănd au mers la urnă, pentru *Vasile Goldiș* au votat.

Laudă merita *Lupeni* și *Pernesteni* cu deosebire, că judele comunal din *Pernesti* în fruntea alegătorilor, circa 70 la număr venit-au fără frică de jagăr și notar și pentru *Vasile Goldiș* și-au dat votul.

Cu atât mai mare rușine merita cei din *Vărădia*, care deși se fin mai făloși și mai altfel de cât cei din aceste sate, sunt mai slabi de înger și se dau de scule notarului prăpădit *Tomucza*.

Alegerea din Șomcuta-mare. Onorată redacție! Sunt încă sub impresia proaspătă a celor petrecute în ziua de 3 l. c. cu ocaziunea agitatei alegere de deputat al acestui cerc electoral, în majoritate absolută românească, astăzi însă înglodat în nămolul spurcat al volniciei și corupțiunei.

Astă alegere va rămâne memorabilă în analele Chioarului, pentru că deși faptice am căzut cu candidatul nostru, bravul între cei bravi *dl. Dr. Alexandru Vajda-Voevod*, rezultatul biruinței morale a fost pe partea noastră. Șovinistii au adus pe capul nostru peste 1000, zi: una mie soldați pedestri, husari, gendarmi călărești și pedestri. Numai artileria a lipsit ca să fim ca în timpul de adevărat rezel. Miliția teritorială comună cu colonelul și un căpitan român în frunte, s'au purtat onest și imparțial, mai ales văzând nedreptățile ce se fac Românilor din partea opresorilor șovinisti, pentru ce au și fost telegrafic insinuați. Ceialtași mai ales împănății de gendarmi călări cu sabiile scoase și pedestri cu baionetele pe puști au terorizat poporul și inteligența din partea națională într'un mod impertinent; iară cei doi fibirăi *Péchy* și *Eötvös* fără de nici un scrupul au amenințat în tot chipul, au închis pe mai mulți, desbrăcau oamenii luându-le cuțitele, pipele și tot ce au aflat la ei. O adevărată volnicie cum n'a mai fost pe la noi.

Dovadă cei doi oameni morți de puștile gendarmilor în comuna căruia și alții vre-o patru în spital cari se luptă cu moartea, tot de-ai lui *Vajda*, cari n'au vrut a se supune presiunii și după cari în fugă fiind au pușcat gendarmii. De unul mort a rămas 5 prunci. *Dl. Vajda* a fost la

fața locului, le-a dat spese de înmormântare promițând a-i ajuta încă. O tempora, o mores!

Evreimea și vagabunzii calfe de măestri au format o adevărată canalie, sbierând și adresând cele mai josnice epitetes pacinicilor și prea mult toleranților români. Dacă s'ar face încercare a se culege și descrie mai pe larg manoperile, presiunea, corupția cu bani și brutalitățile săvârșite de zbirii și uneltele contelui *Teleky*, ales de deputat, s'ar putea scrie și publică o cronică mai mare decât a lui *Șincai* la a căreia compunere a muncit 30—40 de ani. Fie însă destul de astă-dată a pune la răvaș pentru posteritate ținuta onora dintre Români nostri *Chioeni*—pentru ca să se știe.

Să luăm întâiu partea cea bună, cece face onoare neamului nostru românesc.

Preoțimea în general s'a purtat brav și cu demnitate, afară de cei perduți, cari vor rămâne ca o pată și farisei față de poporul ce le dă prescura. Cu mare demnitate și conștii de chemarea lor s'au purtat preoții: *Petrișor* din *Remeti*, *Bohațiel* din *H.-Lăpuș*, *Aluaș* din *Buteasa*, *Hosu* din *Curtuius*, *Moșoligo* din *Chechiș*, *Cionte* din *Dumbravița*, *Șurani*, *Cărlig* din *Valenii-Șomcutei*, *Dragoșiu* din *Finteuș*, *Paul* din *Colțirea*, *Marienscu* din *Bozinta* și *Sârbu*, protopop din *Șomcuta-mare*. Onoare lor!

Scandalos și mârșav s'au purtat: *Buteanu* din *Hosufalău*, *Leményi* din *Remetea*, *Coza* din *Pribilești*, *Marosán* și *Botha* (șapul) din *Berchezoaie*. Vre-o 2—3 alții au fost — nici calzi nici reci; poate s'au finut de zisa «din clisă să nu treacă, dar varza să fie unsă»... *Azbucherul* matriculant *Voisa* din *Berchezoia* și zgărie contabilul *Máthé Athanasz* din *Șomcuta* au făcut pe *Juda*, cu bani de ai contelui au cumpărat suflete. Opșitarul *Iconar Tamas Gezo* din *Hosufalău* și ex-notarul *Demeter* din *Bucium ambii* au fost «spiezli» și lucrau cu contrarii, dar au luat parte la conferența ospăț și cu Români. Rușine să le fie, anatemă și maranoftă să rămână numele lor pocite.

Din *Șomcuta-mare* *de* *Teleky* a fost sclopul *Nicolae Buteanu* care partia de români și țersem *Pop Tudor* și *de* *Șosiar* *János Laszloaie*, *Viangău* și consotii lor, fiind oameni rău și fire lacomi și stuganici trebuie să le zicem: Doamne, iartă-le, că nu știu ce au făcut.

Ca concluzie trebuie să repet cece ar zice chiar contrarii, că a fost o minune că pe lângă atâtea presii și coruperi de tot felul, candidatul național *Vajda* a avut totuși 1342 voturi față de contele cu 1706.

Pentru contele au fost ertate orice apucături draconice. În locul celor morți și a celor ce ne-au venit de față au votat alții în locul lor; plebanul r. c. a fost un «sufleur» minunat, spunea oamenilor votizanți: «așa-i că votezi cu *Teleki Pál*?» iară ceice votau cu *Vajda* le zicea: «nó ugy» și asta nu la țărani, pe cari îi împingeau și punneau, ci dascălilor mai ales.

Ar fi păcat a nu aminti partea leului de luptă dovedită de tinerii *Dr. Aurel* și *Victor Nilvan*, universitarii *Tibil* și *Racolța*, contabilul *Radocea* și docintele *Muntean*.

Multe putem învăța din alegerea aceasta pentru viitor, spre a delătură defectele și scăderile de cari mai sunt în sânul nostru.

Poporul e deștept, însă n'a avut până acum școala practică în cele politice. Cele petrecute ne-au folosit mult. Deci să fim cu răbdare, viitorul e al nostru, căci dreptate avem.

Viitor de aur românimea are
Și provăd aproape a ei înaintare. Eu.

Correspondentul ne mai scrie în urmă:

Tulburat în sufletul meu, vă scriu aceste orduri în graba condeiului, așa că nici ale puriză n'am putut. Telefonice au cerut zbirii 45 jandarmi a se reîntoarce dela *Gilyács* și aceea cutreeră cercul sub cuvânt că aici e «lázodás». Vă voi informa de cece se vor mai întâmplă. Suntem consternați cu toții.

Doamne! Oare până când?...

CANCELRIA ARHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef főherceg-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria“.)

Progrătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.

456

Din cercul Lăpuşului. Toată lumea se miră, că în acest cerc cu o majoritate covârşitoare de alegători români a căzut candidatul naţional Dr. Vasile Lucaciu.

Dacă judecăm acest fapt numai la suprafaţă şi nu căutăm, să străbătem în motivele lui, suntem poate îndreptăţiţi să ne mirăm, dar dacă cunoaştem maşina drăcească, care a lucrat la căderea lui Lucaciu nu ne mai putem de loc mira, ci sufletul nostru se umple de durere şi revoltă.

Îşi poate ori şi cine închipui, că geniul luptelor noastre naţionale actuale, nu are permisiunea să între cu una cu două în parlamentul şovinist al acestei ţări, în care stăpâneşte volnicia, forţa şi dacă vreţi şi valurile Dunării.

Tin însă ca cetitorul să se convingă din fapte, că căderea lui Lucaciu trebuia să se întâmple, căci altfel statul maghiar nu mai putea exista!

Un lucru mă doare. Mă doare amintirea cătorva bandiţi intelectuali, cari nu s'au sfiit de a fura limba şi legea dela părinţii şi strămoşii lor pentru a le vinde la vrăjmaşii nostri de veacuri pentru o porţie de papricaş şi câteva piţule.

N'aş vrea să mai amintesc pe aceste măşti ale fiinţei de om, cari lipsiţi de cea mai elementară, însuşire omenească, de conştiinţă, s'au făcut vânzătorii poporului, din a cărui pâne şi-au îngraşat trupurile spurcate.

Dar datoria faţă de binele neamului meu imi porunceşte s'o fac.

Voi înşiră pe scurt isprăvile duşmanilor nostri făţişi şi nu voiu ignora nici pomenirea coadelor de topor, cari au dat mână de ajutor la aceste isprăvuri.

Cu săptămâni înainte de alegere satele româneşti erau încărcate de gendarmi, cari înfricau pe alegători, îi ameninţau, pe cei mai tari în conviegeri îi loviau cu patu pustii şi cu piciorul.

S'o spună asta alegătorii din Boereni, cari plângeau izbiţi de puşca gendarmilor sălbatici, ca bieţii sclavi din Rusia izbiţi de cnuta Cazacului.

Dar mai ales cam... 6 zile înainte de alegere comunele... au tixite de gendarmi, cari îşi făceau... ameninţau, şi revoltau... această... strein nemaghiar, ... încercă opoziţie, era... moment şi escortat. Pe uliţă nu era permisă aglomerarea. Trei-patru ţărani nu era iertat să vorbească laolaltă.

Intrunirea comitetului bisericii era strict controlată din partea şoviniştilor veniţi anume din Pesta.

Aşa s'a întâmplat, că energicul preot din Plopiş Alexandru Ciocaş din cauză că şi-a îndemnat credincioşii să ţie cu candidatul naţional a fost deţinut, fiind denunţat de un detectiv. Tot

aşa a păţit-o şi preotul George Gheţia din Berinţia. Ba cu acesta au tractat şi mai barbar. Nu le-a ajuns »liberalilor radicali« că l'au deţinut şi l'au excortat de pe patul de boală în prezia alegerii, ci l'au deţinut şi în ziua alegerii şi gendarmii, cari îl însoţiau, defilau cu el pe dinaintea alegătorilor români pe străzile Lăpuşului pentru a-i intimida şi eventual a-i revoltă spre a da apoi năvală asupra lor.

Prin comună nu era permis nimărui, să umble după 9 ore, căci îl întâmpinau baionetele şi patul de puşcă al »păzitorilor ordinii şi libertăţilor personale şi publice«

Teroarea şovinismului însă nu se putea deslănţui numai din baionete şi patul de puşcă al gendarmilor, ci solgăbirăii, aceşti feţi ai celui mai crunt terorism au cerut în ajutor şi husari. Aceştia galopau urlând pe sate şi provocau poporul pacinic. Iar dacă cineva cuteză să crănească, era lovit cu latul săbiei, iar gendarmii secundau cu patul pustii.

Alegătorii erau rând pe rând chemaţi de notari, care apoi îşi dau silinţa să-i »capaciteze« îi dascălia, le promitea, le da parole, îi ameninţă şi asmuţa gendarmii asupra lor. Ba notarii înşişi alergau aproape în fiecare zi pe sate şi îndeplineau severa poruncă de a mijloci de bună seamă trântirea lui Lucaciu.

Să spună notarul Filip din Fănaţe, să spună notarul Lateş din Făureşti, să spună notarul Iudă Anca, netrebnicul vânzător de neam, care cu toate că e pensionat totuşi îşi continuă mişelnice muncă din tinereţe, să spună notarul Davidovici din Mănăstur jidanul-domn, să spună toţi notarii, toţi birarii şi toţi solgăbirăii şi toţi oficianţii statului din cercul Lăpuşului, câte abuzuri au făcut, câtă forţă au întrebunţat asupra alegătorilor români şi câte parole au împărţit între aceştia.

Avem vre-o 60 de cazuri concrete. Ştim lucrul asta nu numai din gura alegătorilor, ci i-am surprins chiar pe corţii lui Teleky, cari umblau ca la mână pe sate, întru în cărcimi, unde chemau poporul, aduceau lăutari, cereau vinars (horincă) şi în sunetul muzicii şi în făgănitul păharilor cu vinars otrăvitor precum şi în văjuitul »csárdásului« provocat de beţie, îndemneau pe alegători să ţină cu Teleky, iar gendarmii stăteau gata pentru ca pe cei încapăţinaţi, să-i capaciteze cu patul pustii. Eu însumi am fost martor ocular al unel astfel de scene, petrecute la cărcima jidanului Laiba din comuna Trestie.

În preseara alegerii gendarmii intrau cu cară de ale lui Teleky prin satele româneşti şi încărcau cu forţa pe alegători. Cei slabi de ânger cedau mai de grabă, cei ce rezistau erau loviţi, iar dacă preotul şi dascălul erau ticăloşi se du-

ceau toţi alegătorii cu vrăjmaşii nostri în frunte cu aceste unelte netrebnice.

În unele sate însă unde spiritele erau mai agitate, unde convingerea intrase în sângele poporului, şi unde dragostea faţă de părintele Lucaciu se ridicase peste puterea banului, peste teamă şi peste ameninţarea şi forţa gendarmilor şi husarilor se formaseră cete disciplinate de flăcăi, cari voiau să ducă pe alegători cu forţa. Pildă vie Ciocotişul. De acest Ciocotiş trebuie de altfel să ne mirăm, căci poporeniul lui părăsiţi de conducătorii lui fireşti, preotul şi învăţătorul, s'au dus toţi la urna lui Lucaciu. Cel dintâiu, Alexandru Bărbos, era ameţit de vinarsul şi berea, ce o golise cu netrebnicul de socru său, notarul pensionat Anca, vorbeam cu el şi nu mă pricepea. Dar de negat, negă, că va veni la alegere, fiindcă zicea, că i-s'a şters votul! Dacă ar fi ştiut poporul, că popa nu vrea să meargă cu el, l'ar fi zdrobit îndată. Minciuna însă l'a mântuit pe moralul popă. Daascălul Grigorie Bărbos zicea, că are ajutor de stat, deci nu poate vota. Dar de pânea, ce o capătă dela săteni nu aminteă bălbăitul nimic!

În ziua alegerii, piaţa şi străzile Lăpuşului erau tixite de jandarmi şi husari, cari stăteau în tot momentul gata de a izbi la poruncile pretorului, care alergă ca un scos din minţi în dreapta şi în stânga. Ba veniseră şi fişpanul şi vicespanul, pentru a împlini cu mai multă promptitudine ordinul guvernului...

La sosire alegătorii nostri erau târaţi cu forţa în tabăra contrară de »corteşii« — bandiţi, cari toţi căpătaseră bilete de liberă trecere, pe când din tabăra noastră nu căpătaseră bilet de liberă trecere decât numai şase inşi şi aceştia erau huiduiţi, ameninţaţi, improşcaţi cu ouă clocite (părintele Olteanu din Suciul de sus, bărbatul nostru de încredere) şi bătuţi, aşa de pildă contabilul Teodor Medan, bărbatul nostru de încredere la comisia a II-a a fost lovit de un jidan, pe care jandarmii l-au făcut scăpat printre mulţime. Pe la ameazi jandarmii se potopesc ca din senin asupra alegătorilor nostri şi încep să isbească în ei, sub pretextul mincinos, că vre-o câţiva alegători de ai nostri au bătut pe un jidan... Jur împrejurul locului, unde erau adunaţi alegătorii nostri circula jandarmi, cari ameninţau şi loviau peste mâni pe alegătorii, cari se răzinau de pălan, căutând să-i revoalte, pentruca după aceea să puşte în ei şi astfel să se suspendeze alegerea, pentruca se temeau călăii dreptăţii, că noi vom învinge. Nici chiar în cvartirul părintelui Lucaciu nu era permis, să vorbeşti cu poporul, căci detectivii imediat făceau semn jandarmilor, cari apoi îşi făceau datoria cinstit: te deţineau,

HORA ALEGERII DIN IOSĂŞEL.

Cine e Român 'n lume?
E Român falos pe nume;
Şi dovezi dă 'n lumea mare
Că'i cu simţ curat şi tare!
Vivat, Oncu să trăiască,
Naţia să inflorescă!

Lupta noastră cu credinţă,
Cu lauri de biruinţă
Ni-a dat azi, cu vie fală
Flamura naţională!

Vivat, Oncu să trăiască,
Legea 'n Dietă ne 'ntărească!

A sosit ziua dreptăţii,
Sus cu steagul libertăţii!
Să'l purtăm toţi în unire
Fraţi români de o simţire.

Vivat, Oncu să trăiască,
Libertatea să 'nflorescă!

În amurg de seară lină,
Cântă tabăra română,
Cântă şi se 'nveseleşte,
Tot văzduhul clocoteşte!

Căci «Cristos a înviat!»
— C'a 'nviat adevărat
A 'nviat întru mărire,
Dup'o lungă pătimire.

Astfel şi Românul, Doamne!
După zeci de negre toamne,

Ca străin în a lui ţară,
A 'nviat spre viaţă iară.

Deşteptat la nouă viaţă,
Ca stejarul din verdeaţă
Acum cântă şi sârbează,
Căci virtutea'i triumfează!

În amurg de seară lină,
Cântă tabăra română,
Cântă şi se 'nveseleşte,
Tot văzduhul clocoteşte!

Glasuri mii de bucurie
Sună 'n hore cu mândrie,
Las' să sune mii şi mii,
Trageţi hora măi copii!

Căci din zori şi până'n sară
Toţi Românii brav luptară:
Votând Brusturii cu toţii,
Ce mergeau mândrii ca Moşii!

Şi din ochi, cei grăniţeri
Votau ca nişte boieri,
Şi horeau drag Hălmăgenii,
Văzând cum votau Butenii!

Cei din vale dela Criş,
Dela Zimbru, Revetiş,
Dela Ciuciu, dela Lungşoară
Toţi la urnă s'adunară;

Cătu'i cercul din Buteni,
Pân' la ceia Hălmăgeni,

Veneau cete după cete
Şi votau cu mare sete;

Şi votau din Hălmăgel
Toţi cu cei din Iosăşel;
Toţi asud în fruntea lor
Dascăl, preot drept păstor;

Toţi strigau ca să trăiască,
Flamura cea românească,
Dr. Oncu din Arad
Şi crenguţa cea de brad!

Iar colea de cătră'n seară
Peste 2000 votară
Toţi cu Oncu din Arad,
Căci purtau creangă de brad.

Iar Szombati, adversar,
Se trezi cu mult amar:
Cu o sută şasăzeci —
Şasăzeci de voturi săci!

Oastea lui micuţă foarte,
Se împrăşie departe...
Numai tabăra română
Rămân veni steag stăpână.

Numai steagul i. j. j. j.
Fălfăie prea triumfal!
Şi alesul ei bărbat
Dr. Oncu, deputat!!

Hălmăgiu, la 3 Maiu 1906.

Petru Irhaş.

defilau cu tine puțin prin fața alegătorilor și apoi te escortau... Ai fi vrut să-ajuti, dar nu puteai.

Ni-se frângea inima de durere, când vedeam, cum alegătorii noștri sunt escortați din două laturi de jandarmi și corteșii maghiari și țărăți la urna lui Teleky. Părea un funebru «Pahod na Sybir». Ai fi vrut, să te revolți, să arunci cu bombe în mișei, să-i spânzuri pe toți, dar în zadar, erai neputincios în fața baionetei și glonțului la tot momentul gata de a străbate prin corpul tău desarmat.

Votarea la noi mergea foarte încet, natural dintr'adins, fiindcă știau, că dacă se amână pe noapte, biruința va fi a lor. Pe la 7 oare seara din partea noastră nu votaseră, decât vre-o patru sute din alegători, iar în urmă mai aveam vre-o șase sute și cincizeci. Noaptea pe când mergeau ai noștri la urnă erau înhățați și bătuți de bandele de bătauși, cari se țineau și prin localul de votare. Când preotul Olteanu voia, să încunoștiințeze pe președintele de alegere despre cele ce se petrec cu alegătorii noștri, a fost oprit de a intra în sală de jandarmi, iar plebea d'afară îl amenința cu pumnii. Cu toate astea însă poporul mergea în ordine la urnă, așa încât căpitanul armatei s'a exprimat, că rar poți vedea un așa popor de ordine.

Scurt. Tot terorismul, ce și-l poate închipui fantazia omenească a fost aplicat asupra alegătorilor noștri din partea călăilor administrației din această țară.

Ajutați au fost și de coade de topor, suflete netrebnice ca: 1. Teodor Buda, netrebnicul popă care a votat cu toți alegătorii din Ungureni pentru Teleky. 2. Petru Vaida, un model de popă lacom, îngrișat cu prescură românească. 3. Popa Herman din Văleni, care însă și-a luat dreapta răsplată. Credincioșii i-au luat cheia dela biserică și au jurat, că nu-l vor mai lăsa să intre în biserică. 4. Ioan Nadiș, mizerabilul popă din Costeni, care ziua în ameză mare în fața lumii a sărutat mâna contabilului Károly Bárdi dela banca Lăpuș. 5. Deochiatul popă din Cărbunari, care a târît după sine pe toți alegătorii din sat la urna lui Teleky. 6. Primitivul popă din Rohia, Gherman, a rămas pasivist (!)

Șeșe comune mare nu ni-au dat nici un vot: Costenii, Poiana, Ungureni, Lăpușul-român și Cărbunarii. Toate s'au dus în tabăra contrară, conduse de netrebnicii lor popi și învățatori. De fapt e îndreptățită ori ce revoltă în contra acestor figuri demonice, cari nu se sfiesc a se ruga la altar și a propune de pe catedră călcându-și în picioare conștiința de om. Astfel de trădători ar trebui scoși din biserică și școală, ba chiar și din societate, ar trebui ignorați, huiduiți, și excomunicați din întreaga societate românească, căci ne infectează aerul naționalismului curat cu trupurile lor putrede... Cum să poți suferi alături de tine pe astfel de oameni, cari dau mână cu vrășmașii tăi pentru a te sugrumă? Cum ai putea iubi pe astfel de păstori netrebnici, cari își lasă turma pradă lupilor? Nu, nu-i poți iubi. Pe astfel de oameni trebuie să-i huduești și să-i alungi din postul lor, căci ne surpă întreaga noastră virtute națională!

Pentru ce s'au purtat comunele următoare bine: Preluca, Rușiori, Brebeni, Măgureni, Cernesti, Vad, Lăschia, Plopiș, Copalnicul, Suci de sus, Suci de jos, Larga și altele? Pentru că conducătorii lor sunt oameni cu conștiință, își cunosc chemarea și și-o știu împlini cu scumpătate. Ei nu se lasă ademeniți de gulaș și de pițule, pe ei numai dragostea de neam îi poate ademeni.

Preoți ca înflăcăratul Olteanu (din Suci de sus); ca Alex. Pop (din Cernesti) care și-a dus toți alegătorii la urna candidatului nostru; ca Aurel Glebea (din Lăthia), care chiar și pe biroul satului l-a dus la urna lui Lucaciu; ca Alex. Ciocaș (din Plopiș) tânărul și harnicul preot, care pentru străduința sa de a aduna pe toți alegătorii din comuna sa în jurul steagului național, a fost deținut și deportat la Mănăstur; ca George Ghețu (din Bernitia) cu care defilau jandarmii pe străzile noastre; ca Alex. Pop, (preot în Copalnic) rar am avut ocaziune, să avem. Toți părea că sunt apostoli înflăcărați, cari își împliniau datoria fără de a se plânge cătuși de puțin. Pe astfel de preoți îi cinștim pe pământ și dincolo de inormânt și ne închinăm lor!

Chioarul a fost la culmea chemării sale. Conducători și popor afară de Cărbunari toți și-au împlinit datoria cu cinste. Numai «Valea Cible-

șului» afară de comunele amintite s'a purtat mai slab. Invingerea morală însă la ori ce caz e a noastră, căci ai noștri au votat din dragoste curată cu candidatul național și nu îndemnați de bani și împinși de forță. Terorismul barbar ajutat de coadele de topor ne-a s'a făcut însă să cădem. La 6 oare dimineața, când spus rezultatul alegerii, o jale adâncă a cuprins pe alegătorii noștri. Mulți plângeau. Iar șovinistii erau beți de bucurie, că și-au ajuns scopul. Se bucurau, iar bucuria lor și-o exprimau în urlete, că au doborât pe marele nostru martir: Vasile Lucaciu. Sărmanii în nebunia lor ei nu pricepeau, că leul rănit e mai primejdios, decât cel nerănit și nu voiau să înțeleagă, că voința unui neam e mai puternică decât beția trecătoare a unor oameni inferbantați la creeri și ajunși din întâmplare stăpâni peste forță, de care dispun ca cele mai primitive ființe. Tempora mutantur et nos mutamur in illis.

V. N.

Alegerea din Caransebeș. Primim dela dl Dr. Barbu următoarea corespondență:

On. Redacțiune! Corespondința D-voastră despre alegeri e falsă și poate tendențioasă. Ca unul care am fost la conducerea alegerii, vă comunic, că publicări de neexactități ne strică grozav. Exemplu de neexactitate: Dragalina a votat cu Sirbu, fratele său asemenea în fruntea a 50 de alegători (toți) din Borlova, ginerile său — subordonat la «Severineana» dlui Burdea — cu toți alegătorii din Var, asemenea cu noi. Călugării, de cari se vorbește, încă erau în rezerva noastră. N'au votat, căci nu ne mai puteau ajuta după ce socialiștii au trecut pe partea contrară.

Scrisoare deschisă.

Cătră alegătorii mei din cercul Ugrei.

Fraților iubiți

Multe ticăloșii a trebuit și trebuie să suferim din partea netrebnicilor, cari nici până în ziua de azi nu vor să recunoască dreptul firesc al nației noastre, ci în felul cel mai obraznic caută să ne șicaneze, să ne batjocorească, să ne vatemă până și atunci, când ne cer unui dintre cele mai scumpe tezaure: *votul nostru*.

Precum s'a întâmplat și cu ocaziunea alegerilor de acum.

Năpustitus'a prin ținuturile românești droaia de trași-impinși străini, pătruși fiind de credința, că noi vom fi atât de bătuți de D-zeu, în cât ne vom alătura orbiș aceluora, cari vor plăti *mai mult* pentru noi. Cu alte cuvinte, nici că ne-au conșiderat de oameni, fără de cea mai simplă marfă de târg. Și precum bine știți, păcătoșenia lor nici că s'a îndestulit cu atata batjocură infernală, ci fără cea mai mică nerușinare ne-au mai și vătămât în felul cel mai ticălos, numindu-ne de răsvrățitori, tâlhari, ucigași, vânzători de patrie, ș. a. ș. a.

Adecă noi, pacinicii țării și ai lumii suntem răsvrățorii, noi, cari mai bine murim de foame cu mic cu mare, decât să ne aungem decât e negru sub unghie, ce e al altuia; suntem tâlharii, noi, cari de 2000 de ani încoace cu jertfrea vieții noastre proprii am apărat și apărăm viața nu numai a prietenului, fără și a vrășmașului nostru din aceasta țară; suntem ucigași ordinari, noi, cari suntem cei mai credincioși și ai patriei și ai Tronului, și întru apărarea și pentru susținerea țării am vărsat *mai mult și cel mai scump sânge*, suntem vestiți înaintea lumii de vânzătorii de patrie, firește, din partea acelor poltroni, cari numai ieri-alaltăieri voiau să alunge pe Domnitorul și îmbiiu țara unui împărat străin.*

Și când după toate aceste nu știu cu ce obraz au cutezat a ne provoca să ne înșirăm sub steagul lor trădător, mi-s'a sfârșit răbdarea, iubiților frați, și le-am zis:

«Să știți, existențelor catilinare, ce sunteți, că deja s'a umplut paharul, și nu veți mai continua cu vandalismul vostru în ogorul neamului meu. Mă voi duce între frații mei și o să vă arăt, că nația mea e atât de deamnă, atât de nobilă, încât voi nu sunteți vrednici nici să-i deslegați curelele încălțămintelor picioarelor ei».

Și m'am prezentat în jurul vostru, scumpilor mei alegători.

Osana vouă, că nu numai pe mine nu m'ați

*) Aluzie la broșura lui Zeisig.

Red.

făcut de minciună, dar ați mântuit cinstea întregului românism din Bihor prin ținuta voastră bravă și sfântă!

Intregul neam românesc are să se închine vouă cari în cel mai expus teritor românesc din Ungaria, și în conștiința minorității voastre, n'ați putut fi ademeniți de sumedenia de bani a diavolilor străini, nu v'a putut îndereptă înfricările puternicilor zilei, nu amenințările atotputernicului Tisza, nu ținuta tâlhărească a lăpădăturilor din Micherechiu, Cristor, Ateaș și Cheresig, fără cu fruntea ridicată, cu cea mai mare abnegațiune, cu cel mai nobil și ne mai pomenit eroizm gata cu mic cu mare de a vă jertfi și viața, v'ați înșirat sub steagul sfânt al cauzei naționale românești, pe care a-ți reprezentat-o și o reprezentați cu demnitatea, ce pretinde cinste și respect nu numai din partea fratelui, ci și a străinului.

Când mă închin și eu vouă iubiților, vă rog totodată să vă păstrați și de aci înainte ținuta nobilă, care va servi celor rătăciți spre îndreptare pe cei întunecați îi va lumina, pe trădătorii mișei îi va stânge, iar vrășmașului neîmpăcat al nației românești îi va da de știre și-l va convinge, că nu mai are ce căuta în mijlocul vostru, pentru că de arma cea mai puternică pe pământ, de arma dreptății, cu care voi luptați, se va topi acest vrășmaș cum se topește ceara de fața focului.

Vă zic deci: la revedere la lupta cea mai apropiată!

Al vostru frate sincer

Dr. Demetriu Lascu.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Mai 1906.

— **In atențiunea învățătorilor.** Precum se știe în luna Iunie-Iulie se arangiază la seminarul diecezan din Arad un curs de șase săptămâni pentru învățătorii aplicați fără cvalificațiune. Terminul ultim de însinuare la *Conzistorul din Arad este 15 Mai*, petițiile intrate ulterior nu se vor lua în conșiderare. Dacă până în 15 Maiu nu se va însinua numărul minimal de 30 ascultători atunci cursul nu se va ține și fața de învățătorii fără cvalificațiune, cari au omis aceasta ocaziune de a se cvalifica, se vor lua demersurile pentru scoaterea din posturile învățătoresți ocupate de dânșii până acum fără cvalificația învățătorescă.

— **Convocarea sinodului extraordinar.** I. P. S. arhiepiscopul și metropolitul Ioan Mețianu, prin circulara nr. 3284 pres. din 21 Aprilie v. a. c. convoca sinodul extraordinar al arhiepiscopiei transilvane în sala muzeului etnografic al Asociației din Sibiu pe Sâmbăta 20 Aprilie (12 Mai) a. c. la 4 ore prosopendiane. Sinodul acesta este convocat conform conțutului sinodului arhiepiscopiei luat la 15 Aprilie v. a. c. în vederea stințirii bisericii catedrale ce se va săvârși la 13 Maiu s. n.

— **Mituitori — păcăliți.** Dintr'o corespondență particulară de pe valea Murășului aflam lucruri foarte interesante, dela ultima alegere din M.-Radna.

În preajma zilei de alegere câți-va nemernici au împărțit câte 10 cor. între alegătorii dintr'un cerc notarial, le-au dat mâncare și beutură, ca să voteze cu Avarffy Géza. Românii au primit și banii și au și mâncat și beut.

În ziua alegerii însă o parte au reușit să fugă în tabăra națională, iar la urnă aproape toți și-au dat votul pentru candidatul național V. Goldiș.

Mituitorii s'au ales și fără bani și fără voturi. Păcăliți în chipul acesta, prietenul nostru ne scrie, că nemernicii aceștia umblă acum prin sate să stoarcă obligații și cambii dela oameni, pe cari ar vrea să-i scoată de datorași.

Rugăm pe fruntași de pe valea Murășului să petreacă cu atenție trebșoarele acestor ticăloși și îndată ce vor afla ceva să ne avizeze, ca să-i putem da pe mâna judecătoriei, înainte de a reuși să înșale pe oameni.

Mișeliile din Cinteiu se continuă. E din cale afară revoltătoare ținuta notarilor și a jandarmilor, față de bieții țărani, cari au votat cu Russu Șirianu. Bagseamă notarul Gui voește cu ori ce preț să-și facă de cap.

Vestea din urmă ne spune, că jandarmii au dus în închisoarea din Chișineu pe opt țărani, iar pe episcopul Teodor Șuteu, l-au chemat de trei ori până acuma înaintea lor, învinovățându-l, că el face răscoală între popor.

E o baterie de joc a legilor, din partea acestui notar, care a adus pe capul oamenilor jandarmi.

Dar odată va trebui să-și ia și el răs-plata pentru cele ce face.

— **Concertul Corfescu.** Numai o zi ne mai desparte, până vom fi în plăcuta poziție de a asista la un concert adevărat artistic, dat de renumitul baritonist Corfescu. Nu putem în de ajuns a îndemna publicul românesc, să ia parte la acest concert, ce are să ne procure momente de înălțare sufletească. O spunem aceasta îndeosebi și din motivul, căci mulți au regretat, că în vara anului trecut, n'au venit la concertul Corfescu.

E aici ocaziunea binevenită să mergem în număr cât mai mare, acum când se înfățișează în mijlocul nostru pentru a doua oară.

Programă:

1. *Schubert*: a) »Du bist die Ruhe«, b) »Wanderer«, c) »Der Doppelgänger«. Cântate de dl Corfescu.

2. *Leoncavallo*: Marele Prolog din opera »Bajazzo«, cântată de dl Corfescu.

3. *W. Șiorban*: Aria »Mai am un singur dor«, duett de dna și dl Corfescu.

Wagner: Aria Luceafărului din opera »Tannhäuser«, cântate de dl N. Corfescu.

4. *Popp*: Doina »Codrul«, cântată de dna Maria Corfescu.

5. *Makray*: »Die beiden Grenadire« cântat de dl N. Corfescu.

6. *Massenet*: Mare arie din opera »Herodiade« cântată de dl N. Corfescu.

7. *G. Dima*: »De-ar fi trăznit Dumnezeu«, Doină cântată de dna Maria Corfescu.

8. *Scheletti*: »Ce te legeni codrule«, cântată de dl N. Corfescu.

9. *Guercia*: »Voga marinar«, mare duet, cântat de doamna și dl Corfescu.

10. *Rossini*: Marea arie a lui »Figaro« din opera »Barbieru din Sevilla«, cântată de dl N. Corfescu.

Inceputul la orele 8 seara. Prețul locurilor: Loc rezervat 4 cor. St. I.: 3 cor. St. II.: 2 cor. Galeria: 1 cor. Bilete se găsesc de vânzare la librăria Klein vis-à-vis de teatru și seara la casă.

— **Husarul schimbat.** Husarii și jandarmii se știe cum tractează cu bietul popor pacinic la alegeri. La alegerea dietală din Pâncota însă a pățit-o un viteaz husar.

S'a întâmplat adevărat, că după obiceiul husăresc, un husar începuse a-și juca calul și în dreapta și în stânga, călărind, sărind pe alegători.

Și-i plăcea grozav husarului cum face ocol întră Valahi.

Dar li-se urise și Românilor de atâta călcătură și unul șopti ortacului său: »ian dă-te de dreapta husarului și-l ține de vorbă, că de loc isprăvesc eu cu el«. Prietenul începu apoi a vorbi cu husarul; »măi cătane dar ține-ți calul și nu ne călcă«. Husarul începe la aceasta și mai cu răstire spre cei din dreapta lui. Deodată se răstoarnă cu cracii în sus de pe cal. Se vîri adevărat omul nostru la scărița de a stânga, să-l arunce din șea.

Ortacii se aruncară pe husar, iar cel ce l'a răsturnat sări pe cal și călări să părăscă la căpitanul ce se afla la șatră: »Domnule căpitan înștințez cu plecarea, că am adus calul«. »Dar de unde-l aduci? «Da, domnule căpitan, husarul a tot sărit cu el pe noi și n'am putut scăpa altfel decât, că l'am răsturnat din șea și acum v'am adus calul ca nu cumva să fugă și să se întâmple ceva cu el».

»Bravo voinice, zise căpitanul, 'mi place istețimea ta«. »Dacă și eu am fost husar, domnule căpitan« răspunse ciudatul călăreț.

După aceste aduseră și pe husarul batjocorit care va pomeni cât va trăi vitejia sa din Pâncota.

— **Impărăteasa Eugenia și Papa.** Fosta împărăteasă a Franței, frumoasa dar ultra bigota Eugenia, lasă toată averea sa Vaticanului. Se evaluează de 250 de milioane darul ce'l va face pe cale testamentară »săracului« care stă închis în Vatican și doar pe paie umede.

— **Regele Spaniei în Anglia.** Regele Alfonso al Spaniei, însoțit de logodnica sa, prințesa Ena de Battenberg, și de mama acesteia, a sosit la Londra zilele trecute cu automobilul venind dela Southampton.

Această călătorie amintește un fapt istoric.

Acum 300 de ani, aceeași călătorie, dela Southampton la Winchester a fost făcut călare de regele Filip al Spaniei care venea la Londra spre a se căsători cu regina Mary de Anglia.

Regele Alfonso a vizitat catedrala Winchester cerând să i-se arate fotoliul în care a șezut regina Mary în timpul ceremoniei căsătoriei ei cu regele Filip.

— **Deținuții din Rusia.** E pur și simplu nedemn de omenire, ceea ce se întâmplă actualmente în mult frământata Rusie. A eșit la lumină în ultimele zile, că deținuții politici din acea țară sunt bătuți, schingiuiți, puși la torturi oribile mai rău ca pe vremea prea sfintei închiziții. — S'a mai afirmat de asemeni de cătră cei eșiți din infectele celule ale celebrei închisori sf. Petru și Pavel, ca mulți din întemnițați, — vre-o douăzeci la număr — au înebunit din cauza bătăii, la care erau supuși în fiecare zi.

Frumoasă civilizație și multă dragoste de oameni îi caracteriză pe reacționarii ruși! Nu le ajunge, că bietul popor rabdă tirania lor apăsare, că se lasă jefuiți de bunurile, de dreptățile lui — nu e destul, că sălbaticii cazaci i-au omorât în masse, aruncând peste întreaga țară un doliu fără de margini, dar îi supune și pe blânzii martiri unor torturi fără păreche, prin închisori fioroase.

Suntem în secolul al douăzecilea, în epoca moravurilor subtile și a civilizații rafinate.

Rusia, de sigur, nu e exclusă din progresul universal. Mulți bogătași Ruși sunt în Paris, trăesc înconjurați de lux, cheltuesc milioane, se inclină grațios în fața doamnelor, fac sporturi și au pasiuni »nobile«. De sigur, o națiune civilizată, își spun acei, cari cunosc nobilele vlăstare ale aristocratismului moscovit. Dar nu știu bieții, că strălucirii seniori întrebunțează foarte des cnutul și procedeele barbare. Nu știe încă lumea ce instincte de fiară se ascund sub măștile fardate și sub fastul princiar. Ba da, o știm cu toții acum și o bănuim de mult.

Oameni nevinovați, martiri blânzi ai libertății, înebuniți din cauza bătăii! Ce rușine pentru Rusia!

— **Se caută un costum național.** Preotul Ioan Neagu din Gladna română p. u. Facset, caută pentru o fetiță de 16 ani un »Costum național bănățian sau săliștenesc».

— **Logodnă.** Livia Popa și Filip Pop teolog absolut fidanțați. Felicitări!

— **Hymen.** Primim înveselitoarea știre, că dl Victor Fildan harnicul și neobositul rector-catichet dela internatul diecesan gr.-or. român din Beiuș a încredințat pe d-șoara Cornelia Sălăgean, fiica notarului din Talpoș. Le exprimăm sincerile noastre felicitări și doriri de bine.

— **D-șoara Cornelia Bercea,** fiica dlui Iosif Bercea din Oravița-rom. s'a fidanțat cu dl George Dragu, neguțător din Iertof. In ceas bun!

— **Averea unui principe în mâna unui preot român.** Preotul D. Popovici și consoții din Cerneiu, astăzi au cumpărat domeniul în teritor de 700 jugere în preț de 430.000 cor. a principelui Ipsilanți. Gratulăm nouilor proprietari!

— **Banii în alegerile din Ungaria.** Un ziar de dimineață dă amănunte după »Frankfurter Zeitung« în această privință. Arată cum agenții electorali ai candidaților merg prin toate satele și orașele cercului. Pretutindene alegătorii pun steagul și semnele candidatului al cărui agent e la fața locului. Când sosește și candidatul în urma oamenilor lui, îl primesc cu pompă și cu strigăte de Eljen! Cuvântările le ascultă sau nu, dar de băut, beau bine. La alegere foarte mulți își vând votul. După alegere cel care a biruit dă aldămaș. O alegere costă dela 20 până la 25000 de coroane, chiar când nu are de luptat; când e luptă 40 până la 50.000. Unele locuri ajunge până la 100.000.

Noi știm din alegerile din urmă că voturile au fost foarte urcate, anume până la 1000 de coroane unul!

— **Călăuza învățătorului de I. Crișan,** învățător în Socodor, este titlul unei cărți de bun folos pentru învățătorime, apărute acum în editura tipografiei noastre.

Autorul tratează teoretic și practic, dând modele, materialul de învățământ pentru școala elementară. Cartea e bine scrisă, bine împărțită și poate servi, în adevăr, drept călăuză pentru învățătorii noștri căroro li-o recomandăm cu toată căldura.

Se poate comandă dela institutul editor »Tipografia Tribuna«, Arad.

— **Drumurile de fier din lumea întreagă.** Lungimea lor totală este de 860.000 km., din cari 335.000 km. vin pe America.

Europa are 300.000 de kilometri; restul de 225.000 de kilometri cad pe celelalte trei continente.

— **Se caută medic român.** Pretura din Arpașul inferior (Alsó-Arpás) a publicat sub Nr. 1016/906 szgb. concurs pentru ocuparea postului de medic cercual, cu sediul în comuna noastră, Vistea-infer. (Alsó-Vist).

Terminul de concurs este până la 19 l. c. 1 oră p. m. eară alegerea va fi în 22 crt. în cancelaria notarială de aici.

Venitele sunt K. 1600. — salar K. 4000. — paușal de călătorie și K. 400. — bani de cuartir ce-i capătă din cassa statului.

Alesul va fi primit la fondul de penziune al notarilor comitatenzi.

Cercul e curat românesc, și de aceea, reușita este sigură, cu atât mai sigură, că în tot cazul am voi să avem un medic român, harnic.

Să înțelege de sine, că taxele dela bolnavi, încă și le va încassă.

— **Moartea unui ziarist.** Acum câteva zile a încetat din viață în vârstă de 62 ani, cunoscutul ziarist german Polstorff, redactor la gazeta umoristică »Kladderatsch« din Berlin.

Defunctul a avut acum câțiva ani un duel cu baronul Kiderlen-Wachter, actualul ambasador al Germaniei la București.

— **Noul cancelar rusesc: Ivan Gomykin.** Succesorul contelui Witte e născut la 1839, în Gubernia Nowgorod. La 1860 a terminat facultatea juridică. La 1863, pe timpul revoluțiunii poloneze dând probe de pan-rusism, fu trimis în Polonia rusească ca să inculce Polonilor dragostea de Ruși. La 1880 fu revocat și adus la Petersburg. Făcu apoi mai multe călătorii de studii prin Rusia și la 1891 fu numit secretar de stat la ministerul de justiție. După suirea pe tron a lui Nicolae al II a fost numit ministru de interne în locul lui Durnowo și acum prim-ministru.

— **Alegerile din Portugalia.** La 1 Mai st. n. alegerile parlamentare s'au terminat.

Au reușit 113 guvernamentali, 40 de opozanți și un republican.

— **Magazin de stofă de fabrică, Lechner și Fleischer, Pécs.** În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3-30—4-40—6-60 floreni în sus până la cea mai fină.

Penru provincie trimitem bucurosi probe. **Lechner și Fleischer, Arad, Szabadság-tér 17** Telefon 475.

— **Fluidul Universal.** Cel mai nou esenț pentru alinarea durerilor și frecarea corpului e **Fluidul Universal**, (esenț din flori mirositoare). Se folosește la junghiuri, reumatism, la dureri de oase, de dinți și de cap, acest esenț e recomandat de toți medicii, reînnoește și întărește atât mușchii, cât și nervii obosite.

Prețul unei sticle de un decil e 1 cor. 50 fileri, dacă procurăm 3 sticle spesele de poștă nu se socotesc. 1 sticlă mică de probă costă 40 fil., 6 sticle mici constau 3 cor., iar 12 sticle constau 5 cor. Spese de poștă nu se socotesc.

Sticle de cele mici, de probă, pe lângă trimiterea unei mărci de 20 fil. fără spese, la învoire trimite unicul pregătitor de «Fluid Universal», **Apotheca lui Coloman Skribanek**, la crucea roșie. În strada Holló și în colțul străzii Hunyadi.

Magazin principal în Budapesta la farmacistul **Török József** în Király utca 12 și Calea Andrássy nr. 26, precum și în mai multe farmacii.

Economie.

Arad, 11 Mai 1906.

Expoziție românească în Sibiiu. De câte-ori vre-un sinod sau vre-o adunare culturală ori politică ne chemă în vechea cetate a Sibiului, ale cărei ziduri neînfrânte de tunurile turcești, le-a dărâmat suflarea mai puternică a culturii, — noi prietenii vechi ai profesorului Comșa ne gândeam pe cale: oare cu cât se vor fi sporit, de când le-am văzut mai pe urmă, colecțiile lui Comșa? Va putea să deschidă în curând un muzeu.

Și cu toate ședințele, banchetele și reprezentările, găsim noi vreme și prilej ca să ne abatem pe la știința casă primitoare din strada Schewis, unde — dacă nu ne conducea el însuși — vecinic vicinul profesor, al cărui păr alb mi-s'a părut întotdeauna un anacronism, ne așteptă cu mese încărcate de cele mai strălucite opere de artă eșite din mâna neîntrecută în măiestrie a țărâncii noastre. Era întotdeauna o adevărată desfătare artistică, o mângăiere și o creștere a mândriei naționale, când puteam să privesc comorile acestea de artă cu desăvârșire a noastră și originală, adunate cu multă osteneală și multă cheltuială de bani nesporiți prin nici o colectă națională, de un profesor din Sibiiu. Și de câte-ori am admirat această grandioasă bogăție de forme și de colori, de gust fin și ales, aceleași vechi reflexii mi-se trezeau în minte, care adăogam pe urmă tot altele nouă: nu s'ar putea face cu atâta aur curat, e se găsește în țara noastră pe toate țăările și în toate colibele, dacă am avea și priceperea să-l scoatem la iveală și punem în circulație, sau am da cel puțin spriginul convenit acelor cari eu în țară și una și alta.

Ar dl Comșa nu ne lăsa să cădem pe gânduri, aci desfăcea o colecție strălucită de covoare, aci alta de oprege bănațene, care te orbiau prin splendoarea aurului și a colorilor lor, aci scotea vre-o câteva exemplare dintr'un adevărat turn de cătrînțe care de care mai frumoase, aci îți desfășură cămășile albe ca zăpada de-alungul de-alatul cărora trebuia să admiri cele mai minunate șerpuri de râuri, ce jucau în colori de o

discreție desăvârșită. Apoi veneau la rând piesele de forță, țesături și cusături vechi de câte o sută de ani și culese de prin toate colțurile Ardealului și ale Bănățului în călătorii foarte costisitoare, al căror seceriș se mărginea une-ori câte două trei bucăți, când nu era mai norocos. Și totuși nu văzuserăm încă decât o parte mică a colecțiilor.

Pe supt mese și pian se zăreau coșuri pline de vase și ulcioare înflorite, iar de printre uși și de prin toate colțurile de odaie dl Comșa scotea acum alte lucruri minunate: un număr nesfârșit de furci încrestate cu cele primitive unelte și totuși adese-ori cu o măiestrie și întotdeauna cu un gust și o potrivire care te pun în uimire: pe urmă toiege, cruci și fel de fel de alte lucruri de lemn. Nu era chip să le vezi și să le admiri pe toate. Și în îngrămădeala aceasta aparată, în care se prezintau aceste bogății în locuința mult prea mică pentru ele a dlui Comșa, era totuși un aranjament și un sistem ca într'un muzeu sau într'o expoziție aranjată de un om care și-a câștigat prin studii serioase de ani de zile o adevărată pricepere de specialist.

De aceea ne-am bucurat foarte mult, când am aflat, că dl Comșa s'a hotărât să înfățișeze frumoasele sale colecții — care trebuie să se fi sporit iarăși considerabil de când le-am văzut mai pe urmă — și publicului mare românesc, care se va aduna peste câteva zile la nouă și înălțătoare serbare românească în Sibiiu, cea a sfințirii bisericii catedrale. Cu prilejul acestei serbători, dl Comșa a avut fericita idee de a aranja din colecțiile d-sale o expoziție, care va fi de sigur foarte interesantă și instructivă și asupra căreia ținem să atragem atenția tuturor acelor cari vor lua parte la nouăle serbări ce se pregătesc în Sibiiu.

X.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 11 Mai.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100—clgr.)	16.62—16.64
Secară pe Aprilie	13.50—13.52
Orz pe Aprilie	13.22—13.24
Cucuruz pe Mai	13.32—13.34
Grâu de toamnă pe 1906	13.76—13.78

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16.62—16.64
Secară pe Aprilie	13.50—13.52
Ovăs pe Aprilie	13.42—13.50
Cucuruz pe Mai	13.32—13.34
Grâu de toamnă pe 1906	13.76—13.78

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 12.20—12.20
• 79—100 •	—
Secară: 100 •	12.20—12.30
Orz: 100 •	13.50—13.60
Ovăs mercantil 100 klgr.	14.10—14.20
• cernut 100 klgr.	13.30—13.30
Cucuruz nou 100 •	13.00—13.10
• vechiu 100 klgr.	—

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158—
• • mic	• 160—
• brut • mare	• 156—
• • mic	• 158—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118fil.

BIBLIOGRAFIE.

În Tipografia «Munca», din București strada Doamnei Nr. 9, a apărut și se află de vânzare: «În lumea de azi», comedie de moravuri în 4 acte, de Zoe Verzea, cu prețul de 3 lei.

Posta Administrației.

Mihai Crista, Igris. Numai la univrsitate poți învăța

Niculae Curta, Kislaka. Ai să plătești 2-60 coroane.

Romul Zarie, Timișoara. Am primit 20 cor. ca abonament pe anul 1906 întreg.

Petru Cira, Kis-Torak. Am primit 5 cor. pe II. Quart 1906.

V. P. Toracul-mic. «Volksfreund» apare în Timișoara.

Redactor responsabil: **Sever Bocu.**
Editor proprietar: **George Nichia.**

ANUNȚ.

Se recomandă o econoamă pe lângă preoți sau învățători văduvi, fiind și ea preoteasă văduvă, etatea e de 42 ani, având pensie 300 coroane.

Doritorii să se adreseze la

Micula Bogluț.

Rippa

up Tenke.

A apărut și se află de vânzare la administrația «Tribunei»:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Aduc la cunoștința onor. public că la **1 Maiu** am deschis **toate localitățile otelului**

„Crucea-Albă“

fără a cruța vre-o osteneală am prefăcut cu desăvârșire toate odăile otelului și le-am mobilat din nou conform dorințelor publicului nostru și am aranjat din nou **grădina de iarbă, berăria și ca-**

IBUCAMA.

Solicitând bună voința on. public pentru noul meu local, asigurat pe on. mei musafiri că printr'o bucatărie bună, serviciu prompt, și atentativ, și prin prețuri moderate mă voi sili să obțin mulțumirea publicului, după cum prin activitatea mea de zece ani în berăria „Milenium“, am socotit aceasta ca datoria mea cea dintâie.

Braun Gusztáv,

arândașul otelului la „Crucea-Albă“.

„BERLIȘTEANA“ asociațiune de ajutorare în Berliște.

CONVOCARE.

Domnii membrii ai asociațiunii de ajutorare »Berlișteana« din comuna Berliște sunt prin aceasta convocați în sensul §-lui 26 din statute la

a IV-a adunare generală ordinară

care se va ține în Berliște la 20 Mai 1906 la 2 ore post-meridiane în localul asociațiunii.

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunii.
 2. Raportul comitetului de supraveghiere.
 3. Primirea compturilor și deciderea în privința diferenței de cassa.
 4. Impărțirea profitului.
 5. Alegerea membrilor de supraveghiere.
 6. Propuneri.
 7. Esmiterea 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.
- Berliște, din ședința consiliului comun ținută la 5 Mai 1906 st. n.

Direcțiunea.

Activa		Contul Bilanțului.		Pasiva	
	Cor. f.				Cor. f.
Cassa în număr	175 32	Capital de acții	2720 —		
Inventariul mărfii	2900 78	Fond de rezerve	604 86		
Spese de fondare	150 —	Diversi creditori	3501 34		
După amortisare de	50 —	Chirii și salare neredicate	193 98		
Mobiliariu	193 95	Dividendă neredicată	42 23		
După amortisare de	19 40	Profit curat	612 42		
Diversi debitori	1889 39				
Diferința de cassa	2434 79				
	7674 83				7674 83

Spese		Contul profitului și a perderilor.		Venite	
	Cor. f.				Cor. f.
Salare	674 —	Din vânzarea mărfii	2346 62		
Dare directă și trafic	65 31	Interese	43 84		
Asigurație	19 40				
Porto poștal	2 47				
Diverse spese	543 76				
Interese	80 —				
Amortisare	69 40				
Chirie	188 46				
Interese după fondul de rezervă	34 24				
Scarifiare de marfă în decursul anului	100 —				
Profit curat	612 42				
	2390 46				2390 46

Berliște, la 31 Decembre 1905.

Dehețian E. m. p.,

DIRECȚIUNEA:

Dumitru Magarin m. p., preș. Ștefan Pervulovici m. p., Nistor Seracin m. p.,
Ioanu Bösioac m. p., Iova Adam m. p.,

Subsemnatul comitet de supraveghiere revedând bilanțul cu toate protocoalele, le-am aflat neregulate (în neordină), însă după un timp îndelungat toate sau regulat, Bilanțul prezent precum și Contul profit și perdere le-am aflat esacte și în ordină, însă pentru diferența de cassa ceace lipsește 2435 Cor. 29 fil. direcțiunea are sași de scama. Berliște, în 18 Aprilie 1906.

Dimitrie Goicu m. p., preș. Ion Magarin m. p., Nistor Irimia m. p.,
Simion Magarin m. p., George Irimia m. p., Iosifu Murgu m. p.,
Iosifu Chirescu m. p., Ioan Murgu m. p.,

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimaților mei cumpărători că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

unde de altfel având prăvălie, țin garnitură de salon, salon bărbătesc, cele trebuincioase pentru un prânzător modern, dela prețul cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorință efeptuesc în modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de până acum se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimgă

VARGA JÁNOS

TAPESIER

A R A D, strada Deák Ferencz nr. 7.

— Magazin de jaluzii cu automat. —

Expositură în Toracul-mic.

Filială în Buziaș.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anal intemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½ %o, după depuneri peste 20000 cor. cu abzicere de 90 zile 5%o interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%o—8%o interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad, — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.
o fabrică de mașini agronomice
sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunnd de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase. o o o

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâmătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeitană), prese de via, pompe precum și alte articole de nișarie și instalațiuni de mori, jougare și țiglarii miel și mari, cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșă mașinăriiilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrol, spirit sau gaz, garantând totdeauna, alt de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit o o o o o și prompt. o o o o o

Amenințările lui Polonyi.

(s.) Am anunțat și noi în numărul de ieri interviul reclamagiului ministru de justiție Polonyi, care pe lângă mărturisirile din care transpiră o duplicitate cu adevărat perfidă a guvernului cu privire la planurile sale față de reforma electorală, mai cuprindea și o amenințare la adresa deputaților naționaliști.

Flecarul ministru, întrebat de jurnalistul care l'a interviuat asupra unei eventuale obstrucții din partea naționaliștilor, a zis cu multă emfază:

— Uiti, că parlamentul ungar lucrează în Budapesta. Naționalitățile n'au decât să încerce, o singură dată să facă obstrucție!

Dacă aceste n'au fost cuvinte nesocotite, ci vreau să însemne, ceea ce ele exprimă: o amenințare, simpaticul inscenator de scandale de odinioară azi, prin ironia stărilor publice chemat a fi, păzitorul suprem al ordinii și a legilor, a înjosit demnitatea ministerială sub joshnicia la care s'a coborât de când a fost dânsul așezat în ea.

Un ministru de justiție, făcând apel la ciomag! Un ministru, ațâțând el însuși cele mai josnice instincte ale populației, pentru a suprima convingeri și a produce teroare. Mai întâmplatu-s'a aceasta undeva în lumea cultă?

Acesta e elementul personal în amenințarea lui Polonyi.

Altul e însă elementul politic.

Aci ce tradează amenințarea dlui Polonyi? Că ministrul de justiție e muncit de planuri, despre cari el însuși presupune, că vor stârni o adevărată resvrătire a deputaților naționaliști și căreia el vrea să-i opună o contra teroare. Fiind în discuție votul universal, e ușor de ghicit că de reforma aceasta e vorba, care va purta chipul și asemănarea lui Polonyi.

Tocmai pentru cuvântul acesta însă, amenințarea ministrului de justiție răsună în pustiu. O lege electorală, care ar purta chipul și asemănarea lui Polonyi, noi suntem convinși, că n'ar rămâne combătută numai de deputații naționaliști. Mai sunt oameni cu sentimentul dreptății al moralei și al onoarei politice în țara aceasta și în alte tabere nu numai în cea a naționalităților. Dar chiar de nu ar fi, deputații trimiși din încrederea poporului român, ca să vorbim numai despre aceștia, pe cari îi cunoaștem, sunt — se va convinge dl Polonyi — oameni mult mai integri și mai rezoluți, de cât să nu-și știe face datoria între ori ce împrejurări, de cât să se lase influențați de amenințări mai mult de cât ridicole.

Cu atât mai ales, căci adevărul e tocmai contrarul. Cunoaștem și noi situația din Budapesta, care înzădar s'ar fuduli ministrul de justiție, în cazul, când deputații naționaliști ar fi împinși și siliți la o obstrucție în 24 de ceasuri l-ar mătura pe dl Polonyi, dela locul unde l-a pus ironia și batjocura vremilor. Nu vrem să-l imităm pe ministrul de justiție, nici să amenințăm dar totuși — drept răspuns — îi rectificăm în următorul chip propoziția:

— *Dl Polonyi n-are de cât să încerce o singură dată să provoace o obstrucție a deputaților naționaliști!*

«Poporul e fanatizat». Așa spun foile maghiare și urlă sârmanele, — când e vorba de noi — urlete desperate.

Cică agitatorii români, au îndărgit poporul și numai puterei armate pot mulțumi, că nu

s'au făcut vărsări de sânge și că mulți Unguri n'au fost mâncați de vii de către «Valachii însălbătați». Și mână frate pe coarda aceasta și ne fac tot puzderie pe noi Români în deosebi pe conducătorii poporului.

Și «poporul e fanatizat»!

Cum au ajuns cei din redacțiile jidovești la aceasta convingere? Iată cum! Când sunt alegeri, corupțiile sunt la ordinea zilei, mai ales, când e vorba să se dea lupta între un candidat naționalist și unul din altă tabără străină de sufletui și inima noastră. Au încercat și acum cu corumpere, dar n'a prins. Bani lui Iuda, banii ticăloșiei n'au putut sparge rândurile noastre încheiate. Și s'au reîntors seducătorii cu buzele umflate zberând prin foile lor, că «poporul e fanatizat».

Ne întrebăm, e acesta păcat? Și poporul care respinge dela sine cu indignare banii mamonului, merită să fie terfelit în modul cel mai obraznic prin fițiuci ce nu ne cunosc?

În fața unui popor, ce astfel e fanatizat, trebuie să-și scoată pălăria tot omul de bine și să i-se închine.

Asta n'o spun! În jurul alegerii dela Dobra se scrisese mult prin foile maghiare, — bine înțeles — arătându-ne lumii ca răzvrătitori. Și au spus-o aceasta cei cu musca pe căciulă. Suntem obicinuiți cu astfel de invective la adresa noastră. E de prisos să mai și reflectez. Una am dori să știm.

Din a cui poruncă s'au năpustit jandarmii asupra alegătorilor români pacinici, când candidatul nostru ajunsese în majoritate? Din a cui poruncă palmuiau și băteau cu puștile pe Români, cari stau tăcuți fără să dea motiv pentru a-și arăta jandarmii brutalitatea și mișelia lor?

Comandantul miliției ne putând suferi această brutalitate, a voit să-i oprească dela pornirea lor păgână. Ei însă n'au voit să se supună. De ce? Pentru că au fost puși *anume să provoace scandal*, ca astfel să dea motiv prezidentului alegerii să suspende alegerea.

Ca să pună capăt brutalității lor, comandantul miliției a dat ordin supușilor săi să încunjure pe acești jandarmi păzitorii, ordinii publice (!) și să-i aresteze.

Despre acestea însă foile maghiare nu spun nimic. Și sunt cei din redacțiile jidovești atât de nătângi, în cât să presupună, că vre-o patru sute de alegători să îndrăznească a se împotrivi celor vre-o sută jandarmi și patru sute soldați?

Nu murdăriți cu scrisul vostru cinstea unui popor blând, și nu luați în apărare păcatele unor oameni, cari puși fiind să păzească legea, fac cele mai mari abuzuri cu ea.

Nu vă temeți! Reforma sufragiului universal, plănuită de Polonyi n-are să fie așa de grozavă, după cum se crede. El totuși va da drept de vot tuturor. Va ascultă de dorința poporului. Poporul adecă, dacă va dori să-și aleagă deputat național, poftescă! De va vrea socialist, bine! Cu un cuvânt poate să aleagă de care el doarește:

Legea nouă va respecta deci voința poporului.

Alta e însă întrebarea, că oare cei trimiși de popor, vor fi plăcuți celor sus puși.

Dacă, adecă alesul va fi agitator, nu poate fi primit în parlamentul ungar. Poate însă fi ales. Și poporului îi stă în liberă voie, să-l aleagă și de o sută de ori, dacă cei sus puși nu-l vor primi în casa țării de o sută de ori.

N'aveți deci de ce să vă temeți!

CINE FACE LEGILE ?

De nenumărate ori auzim pe poporul nostru zicând, că legea asta și asta nu e bună, că asta ar trebui așa și așa. Dar de aceea puțin își aduc aminte și știu, nu voiesc să înțeleagă, că legile le facem noi oamenii, în înțelegere cu regele. Nu se poate însă ca noi toți să ne adunăm la sfat în casa țării. Pentru aceea legea dispune, ca să alegem din sinul nostru pe astfel de bărbați înțelepți, cari în numele nostru să se adune apoi în casa deputaților, în casa țării (în Budapesta) și acolo în numele nostru să voteze numai pentru astfel de legi, cari sunt în interesul și spre binele nostru. Astfel de oameni alesi de noi, să numesc deputați sau ablegați.

Așadară dela noi, dela votul nostru atârnă fericirea ori nefericirea noastră. Și fericirea noastră numai așa o putem aștepta, dacă în casa deputaților vom trimite respective vom alege bărbați de neamul nostru.

Numai bărbați din neamul nostru, înțeleg și știu mai bine durerile și suspinurile noastre, numai ei vor ascultă plângerile noastre, și numai ei vor vorbi și vor apăra dreptul nostru acolo în casa țării.

Bihorul este locuit de o majoritate absolută de români. Și ce români? Niște români lăpădați de Dumnezeu, nește români, pe cari îi poți cumpăra cu țuică (rachiu) (toată onoarea excepțiilor).

Alegerile de deputați dietali aici în Bihor s'au terminat. Și cu ce rezultat? Din 5 candidați români spre rușinea românilor celor lăpădați și cumpărați cu țuică, au căzut toți cinci.

Veți mai cuteza voi lăpădaților și cumpărați cu țuică să mai ziceți și de acum înainte, că legile sunt rele? Și veți mai cuteza a zice, că treburile voastre merg rău? Așa ceva să nu mai cutezați a zice, ci răbdați, căci voi înșivă vă câștigați răul și nefericirea. Căci cum și de unde puteți voi lăpădaților și cumpărați cu țuică aștepta bine și fericire, când votul vostru l-ați dat pentru jidani și nu l-ați dat pentru un Dr. Popp Coriolan, Dr. Lazar, Dr. Ciordaș, bărbați de frunte eșiți din neamul nostru!

E lucru știut, si a fost de cându-i lumea, că jidanul tot cătră jidan a tras, ungurul cătră ungur. Așadară voi întunecaților cari v'ați dat votul pentru jidani cum așteptați voi, ca acei jidani să lucre, să se lupte pentru binele și fericirea voastră? Voi sunteți de răsul lumii și până ce nu vă veți încuminti, bine și fericire să nu așteptați!

Dacă până acuma n'ați știut, că binele și fericirea voastră dela votul vostru atârnă, să știți în viitor. Și în viitor să vă dați votul pentru bărbații eșiți din neamul vostru și o să vedeți, că treburile voastre se vor întoarce spre bine și spre fericirea voastră.

Și acuma cătră tine mă întorc Tatăl nostru carele ești în ceriuri și cu umilință mă rog Ție prea bunule întoarce-Ți fața Ța și cătră poporul român cel lăpădat până acuma din Bihor și-l luminează; dă-i bunule minte și credință, ca în viitor să meargă și el pe calea mântuirii.

Miersig, la 5 Mai 1906. *Iulian Paguba*
învățător.

Instalarea fișpanului din Arad e fixată pe 15 l. c., fiind pe ziua aceasta convocată congregațiune extraordinară. Din privilegiul acesta va avea loc și un banchet,

pentru care după cât știm circulă deja liste de participare.

Membrii români ai congregației nu vor lua însă parte la nici una dintre festivitățile instalării.

Sfârșitul alegerilor.

Cu ziua de azi alegerile dietale generale s'au sfârșit. Mai sunt încă să-și aleagă deputați șeptesprezece cercuri, dintre cari douăsprezece în urma balotagiului, iar cinci în urma disordinei iscate la prima alegere.

Până acum e cunoscut deci rezultatul alegerilor în 409 cercuri.

Sunt de mare însemnătate pentru noi aceste alegeri, căci am putut și noi trimite în casa țării un număr însemnat de deputați.

După partide cercurile se împart în modul următor:

Independenți	241
Constituționali	70
Poporali	31
Naționaliști	26
Fără program	20
Democrați	3
Socialiști	1
Partidul nou	1

D'ALE ALEGERILOR.

Alegerea de deputat dietal în cercul electoral Ciacova. Zi frumoasă și înălțătoare de suflete a fost ziua de 30 Aprilie a. c. pentru toți Românii și Sârbii din cercul electoral Ciacova. Un privilegiu pentru optimiști și pesimiști pentru a se vedea însuși înșelați în credința lor despre puterea de viață a naționalităților redeşteptate din adâncă amorțială pe urma fatalei pasivități de peste 20 de ani; un moment binevenit ca însuși dușmanii nostri de moarte ai naționalităților să se închine cu reverință înaintea unei solidarități exemplare și laudate de toți străinii, cari la fața locului s'au putut convinge destul despre un curent de animozitate și frățietate de nedescris, despre o evoluțiune a sentimentului de naționalitate, ajuns a se afirma cu o putere surprinzătoare și admirată de toată suflarea, putere — care se poate asemăna cu erupțiunea unui vulcan înădușit de lavă, dar pentru aceea pururea în clocoțire ascunsă, pururea în ferbere...

Aceea zi însemnată, a fost ziua alegerii de deputat dietal, ziua învierii poporului român și sârb din acest cerc, prăznuirea a celor mai scumpe moaște ce le poate avea un popor creștin de trâncița sa: a dragostei de neam și a dorniciei după drepturi și egalitate pentru toți...

Cu revărsatul zorilor zilei de 30 Aprilie a. c. pleacă sentinelele adormite ale Românilor și Sârbilor la respântiile drumurilor designate, pentruca să aștepte sosirea oastei ce s'a hotărât să intre în lupta legală pentru alegerea de deputat a mult iubitelui lor candidat, a dlui George Breban, directorul institutului «Ciacovana» și mare proprietar în Ghilad. Fiu al cercului fiind, apoi cunoscut de toți — iată de ce au grăbit sub steagul încredințat d-sale cu deviza cuprinsă în programul său de candidat naționalist în acest cerc, în care naționalitățile: Nemții, Românii și Sârbii reprezintă însă numai 1/3 din totalitatea voturilor din acest cerc electoral.

Durere însă că dintre popoarele nemaghiare ale noastre numai Românii, Slovaci și Sârbii sunt reprezentați în clubul partidului naționalităților și că elementul german din părțile bănățene precum și dintre alte părți nu fac cauză comună cu a noastră, ce este totdeodată și a lor; dar menționând despre Nemți, vorbesc despre ei ca și despre un popor cu istoria și individualitatea sa, națională: despre un popor cu confesiunea sa, cu școala și limba sa, căci altfel, numărând pe degete câteva sute de mii de Nemți, — sau un număr cu mult mai considerabil, ce se află în toată țara, — ei îți fac impresia că trăesc numai cu numele și nu ca națiune conștie, și astfel pasivitatea lor pre-

cum și neorientarea lor în chestiile actuale politice se poate duce la slăbirea sentimentului lor de naționalitate. Cu privire la Nemții de aici în special, în chestii politice s'ar putea vorbi despre ei ca și despre o marfă de vânzare pe care neguțatorul o valorizează după cele mai urcate prețuri ale pieții, aceasta pentrucă ei nici când n'au avut un program politic pentru ei, ci totdeauna pentru cel mai bănos cumpărător.

Nu mai puțină dovadă despre imaturitatea lor politică ne dă și alegerea de acum, din incidentul căreia cea mai bogată și fruntașă comună a Nemților din această provincie, Lieblingul, l-ar fi costat pe constituționalul Daniel sume considerabile. În urmarea acestor împrejurări, dacă ca printr'o minune din incidentul alegerilor actuale nu s'ar fi ivit simptome de trezire națională și la ei ici-colea, — am fi îndreptățiți să prorocim pentru timpul cel mai apropiat: Nemții sunt pe drumul peririi lor naționale...

Am amintit aceste lucruri, cari formează un vast substract pentru dezvoltarea completă a unei teme istorice-sociale-politice, dar scopul cel urmăresc e numai să constat, cum de în campania electorală de aici Nemții ne-au fost contrari, iar constatând aceasta să pot clasifică lupta Românilor și Sârbilor de aici, înșirându-o printre cele mai strălucite pe baza rezultatului obținut, amintind că din circa 2200 voturi ale acestui cerc electoral Românii și Sârbii abia intrunesc laolaltă ceva preste a treia parte.

Deci să-mi reiau firul povestirii.

La 7 ore dimineața, alegătorii candidatului nostru. precum și cei ai kossulhistului Dr. Dobroslav Péter, candidat de cătră slujbașii cercului în locul lui Hevessy, care a repășit, și-au făcut intrarea în comună pe străzile și la locurile desiginate.

La 9 ore s'a început votizarea: la casa comunală și la Hotel Național.

Insuflețirea ține neîntrerupt toată ziua. Scene hazlii nu lipsesc. Seara la 6 ore se constată următorul rezultat: George Breban 717, Dr. Dobroslav Péter 532, baron Dániel Tibor, cel cu mii 447 voturi. Deci între cei doi dintăiu va fi balotagiu.

Dintre comunele românești mai tari, cari au votat cu noi într'un mod exemplar sunt:

Petromani cu 5—6 voturi contra. Laudă li-se cuvine acestor alegători români înflăcărați precum și bravilor lor conducători: Mihaiu Jivanca, preot gr.-cat., Dimitrie Jicău, jude comunal Octavian Manciu, jude comunal al doilea, Tullius Seiman și Milan Constantinovici. Deși dintre alegători mulți au fost cumpărați, totuș au votat cu noi.

Liget, comuna exemplară, n'a rămas mai pe jos, deoarece afară de notar, vicanotar și de doi pădurari, până la unul a votat cu noi, în frunte cu judele comunal Giga Covaciu, și cu toată antistia comunală. Onoare luptătorilor: Gligorie Niclaevici, Dănilă Cereguți, Nicolae Săcoșian și Todor Nedelcu.

Giladul întreg, fără câteva voturi cumpărate, a votat cu noi, până și judele comunal Adam Petecu. Brava vouă!

Comuna Jebel s'a purtat neașteptat de bine. De aici relativ la alegerea din anul trecut nu am pierdut multe voturi. Bravo lor și fruntașilor lor: Vincențiu Pop, avocat și mare proprietar și președintele comitetului electoral executiv, preotului gr. or. român Jonescu și capelanului gr. or. român, neobositului Ioan Surlașiu.

Mai sunt apoi românii cu recunoștință față de judele comunal de acolo, care a rămas pasiv de astădată, și credem că tot așa va fi și la viitoarea alegere.

Vre-o 5—8 alegători din această comună au predat la urmă președintelui alegerii banii ce i-a primit după mărturisirea lor dela părintele gr. cat. din loc Romulus Jorgovici, cu scopul ca să voteze pentru Daniel, au votat cu noi, zicând că »nu vreau să-și vândă sufletul«. Cercetarea deci din oficiu se va face, fiind de față însuși procurorul din Timișoara, care în loc de a fi putu afla altceva de lucru la alegere, pentru care a sosit la fața locului, s'a pronunțat cu cele mai măgulitoare cuvinte la adresa Românilor, cari prin insuflețirea curată și ordinea ce au dovedit-o, l'au pus în uimire. Intreb deci: Unde sunt Românii răsvrătitori, cari după minciunile foilor ungurești au avut de gând în unele locuri să rupă sârmele dela telegraf și dela telefon?!...

Dar să nu uit și celelalte comune, cari s'au

purat românește la urmă: Opațița cu preotul în frunte, Unip, cu preotul Juliu Crainic ca vâtav, învățătorul din loc, apoi Vasilie Jivan înflăcăratul luptător din Opațița.

Dintre Românii verzi, cari cu cuvântul și cu fapta au contribuit nespuse de mult la isbânda frumoasă, alergând prin cerc ca și niște adevărați apostoli, înșir pe următorii: Ioan Pinciu, protopop gr.-or. român în Ciacova, Aureliu Drăgan preot gr.-or. rom. și George Muntean preot gr. cat. din Gilad, Abu Timoleiu, Dr. Iuliu Coste, avocat în Ciacova și înflăcăratul vorbitor și aranjier al alegerii decurse Dr. Enea Nicola, medic în Ciacova, Nica Diminescu, Nicolae Uzon și Ioan Gruescu învățătorul din loc, care la răspântia drumurilor în dimineața zilei așteptând pe alegătorii noștri, a avut frumoase clipe pentru a se emoționa până în adâncul sufletului său, văzând pe femeile române și sârbe cum opresc trăsăturile contrariilor în drum, pentruca să blasteme pe cei rătăciți, strigându-le: «trădători de neam, vânzătorii de neam, etc.

Apoi George David candidat de avocat și Marcu Micu din Ciacova, iar din comuna Vojtek pe preotul Stefan Țaran și învățătorul Alexandru Țaran, Dr. Ioan Damian, avocat în Delta.

Onoare i-se cuvine apoi în cinste încăruntitului preot gr.-or. român din Obad, Pavel Iancu, care la vorbirea de program ținută cu două zile mai înainte de ziua alegerii, cu poartă triumfală și cu o vorbire clară și avântată a așteptat pe iubitul candidat de deputat; iar tânărul jude comunal din Ciacova, junior Constantin Diminescu, care de asemenea a votat cu noi, află că chiar străinii îl laudă, deci s'ar putea ca Românii să nu-și exprime mulțumirile binemeritate pentru împlinirea sarcinii sale grea și spre cea mai mare îndestulare a tuturor și spre mărirea neamului său românesc...

Și acum cu durere trebuie să înșir și câteva coade de topor: pe preotul gr.-cat. Romulus Iorgovici din Jebel, corteșul pe bani al lui Dániel, și apoi pe preotul gr.-cat. Simeon Ardelean din Folya, care a fost de partida lui Dániel.

Ce să zici despre acestia? Nu merită numele de români și că li-se mai dă prescură românească! Cum își vor spăla oare rușinea din obraz și oare au de gând și la balotagiu să umble după rușine?

Cum de am ajuns în balotagiu? Nemții ne-au făcut-o. Deci e de dorit ca la redeschiderea turneului electoral pregătit al balotagiului din timpul cel mai apropiat, vre-o câțiva deputați români și sârbi să cutureere acest cerc, pentru a câștiga pe nemți pentru noi, căci dela acestia depinde soarta alegerii: învingerea noastră definitivă, dacă numai vre-o 200 de alegători nemți vor fi pe partea noastră. Comitetul executiv al nostru se va îngriji la timp de aceasta.

Ca de încheere amintesc, că după publicarea rezultatului alegerii, ceea ce s'a întâmplat la 6 ore după amiază, alegătorii români au grăbit cu însuflețire la locuința protopopului gr.-or. român Ioan Pinciu, iar din acest privilegiu preotul gr.-cat. din Petromány, Mihaiu Jivanca într'o frumoasă și însuflețită vorbire a salutat pe învingătorul în lupta electorală. Emoționat, cu voce tare și respectată a răspuns iubitul nostru candidat George Breban, a cărui vorbire a avut cel mai frumos efect chiar și asupra străinilor ascultători, căci a înfierat cu cuvinte muștrătoare pe preocupetii de suflete, pe corteșul lui Dániel, pe jidanul din loc Rózsahgyi (Rosenberg), despre care amintind, a declarat că respectează pe potrivnicul seu Dr. Dobroslav, cu care va ajunge la o nouă luptă, dar care nu a umblat cu bani să corupă și să demoralizeze poporul.

Un puternic «să trăiască» a urmat, după care a luat cuvântul Aureliu Drăgan, preot gr.-or. rom. din Gilad, a vorbit cum dânsul știe la inima ascultătorilor, apoi intercală:d povestea unui tată cu cei 7 fii ai sei și cu legătura de nuele, a dezvoltat foarte frumos și în graiul poporului solidaritatea care are să-i stăpânească pe alegători în lupta decisivă, ce se va da în viitor. Un nesfârșit «să trăiască» a urmat, iar un cor improvizat a cântat «Deșteaptă-te Române» și apoi alte cântece naționale de te mișcă până în suflet mândra și dulcea voce de tenor a unor foști coriști și cântăreți bine cunoscuți.

Sub impresia acestora s'a sfârșit ziua de 30 Aprilie a. c. o zi de triumf neașteptat, deci toți

aceia pe cari i-am trecut cu vederea a-i aminti aici cu numele și cu rolul ce l-au avut în marea luptă națională, — considere-se de sărbătoriți în inimile tuturor românilor și sârbilor înfrățiți.

Fraților! De acum la luptă cu încrederea în ajutorul lui Dumnezeu și în puterea noastră!

Am cucerit o redută, să intrăm de acum biruitori și în internul cetății!

Să ne ajute bunul Dumnezeu!

Ciacova.

N. Moldovan.

Alegerea dela Caransebeș. După o luptă strașnică, partidul național a fost învins în cercul Caransebeș prin un plus de 236 voturi, grație presiunilor iertate și nepermise ale contrarilor, cari conduși prin jidovi și alte elemente străine sau slugarnice, numai după o luptă de 24 de ore au putut să dobândească o victorie a la Pyrrhus, fatală pentru ei, dar și mai stricăcioasă pentru candidatul lor, dl Burdia, care acuma poate trage consecvența, că pentru viitor numai în vis poate avea nădejde a ajunge ablegatul Caransebeșului.

Să schițăm în scurt cum a decurs alegerea.

Duminecă deja au ajuns conduși de preoții lor grupe de țărani. Cea mai importantă intrare au avut-o bravii Almăjeni, cari în număr de vre-o 1000 de alegători, conduși de neobositul și inflăcăratul naționalist Dr. Vladone, au fost entuziastic primiți.

Luni la 9 dimineața a început votarea, ca e a durat până Marți la 10 dimineața. Bravii Almăjeni după o călătorie de 2 zile, osteniți și flămânzi, noaptea au trebuit să voteze, așa și toate celelalte comune românești cu Borlova la sfârșit, au votat cu un entuziasm cuceritor pentru candidatul nostru. Fruntașa comună Corniareva cu popa Brinzei în frunte, alegătorii din Mehadia însă fără preot, apoi părți din diferite comune au stat în tabăra contrară.

Preoțimea a fost la culmea chemării sale, alagătorii nostri răbdători și entuziasmați au arătat o disciplină admirabilă.

Dacă isbânda nu a fost a noastră trebuie să se ia în considerare, că contracandidatul a fost spriginit prin marele aparat al com. de avere și a propinații, prin stăpânirea comitatensă și a orașului, dl Burdia a fost primarul orașului Caransebeș, prin casele de păstrare și în fine prin dărnicia sa. Se vorbește că toată alegerea, cu trenuri separate, căruțele multe, etc a costat contrarilor peste 3000 cor.

Alegerea cu puține excepțiuni a decurs în liniște. După publicarea scrutiniului toți alegătorii nostri, între acestia vre-o 90 Germani, au aclamat viu vorbirea d-nului Dr. Sârbu, care de pe balconul hotelului Lichtneker a mulțumit poporului pentru jertfa adusă pe altarul națiunii noastre, precum și vorbirea protopopului din Orșova.

Unde e soare acolo e și umbră. Popa Ioan din loc, zis și «popa roșu», a excelat în tabăra contrară, a trebuit să simțească noapte spre lună urmarea atitudinii sale. Oamenii săi de princip a fost părintele Șandru din Teregova. Câțiva dintre preoți au preferat să stea acasă, începând dela părintele Ionescu din Verendin și Novacovici din Gârbovăț până la cei 3 aspiranți de episcopie fără nădejde din loc.

Paralizat în activitatea sa națională a fost și dl Patrichie Drăgălina, vicepreședintele com. de avere. Bagseamă îl mișcă între alte și faptul că tatăl ginerelui său din Var a primit exploatarea pădurilor din vecinătatea satului pentru o sumă modestă, precând

niște țărani cari au cerut-o prin licitația, ceeace e *regulă prescrisă* la com de avere, au fost respinși.

Sapientii sat! De altă-dată mai mult.

Alegerea din cercul Zichifalva. Cercul Zichifalva are 2193 alegători, din cari maghiari sunt 237, germani 967, români 499 și sârbi 490. Fruntașii germani, români și sârbi au candidat de deputat cu program național pe avocatul din Biserica-albă Dr. Ludovic Kremling de origine, dar și bun german. Turneul prin cerc l'a făcut însoțit de avocatul din Modos Dr. Liviu Ghilezan și preotul sârb din Soca Alexandru Popovici. Fiind cercul acesta dela începutul erei parlamentare în continuitate căpătuț de oamenii guvernului, s'a prevăzut greutatea luptei electorale la care au mai contribuit presiunile, întregiile și promisiunile egoistice, totuși am intrat în luptă rezoluți ca să spargem pământul telenos, că doar cu timpul conștiința națională va aduce roduri.

Pentru orientarea publicului și să se cunoască lupta electorală am aflat de lipsă a face raport minuțios ca pentru viitor să se cunoască unde a fost indolența și lipsa de conștiință națională.

La alegerea dela 29 Aprilie s'a prezentat la urnă pentru Dr. Ludovic Kremling 216 români (dintre aceștia mai bravi români din Marghita-mare), 207 sârbi și 84 germani de tot 507 alegători din cari au fost 5 preoți și anume: Iuliu Iorgovici din Marghita-mare, Aureliu Popovici din Sânt-lános, Liubomir Nestorovici Sarcia, Ioan Cosariu, Tolvadia și preotul sârb (unic) Alexandru Popovici din Soca. Doi învățători: Ioan Naia din Marghita-mare ai Iosif Nestorovici Sarcia. Comercianți Ioan Jebelean din Marghita-mare. 9 industriași 490 economi. Pentru contele Eugen Karácsonyi au votat 222 maghiari, dintre cari sunt 112 oficianți, germani 429, români 201 și sârbi 210 de tot 1062. Cauzele nereușirii. Germanii sunt catolici cu școli de stat, preoțimea și învățătorimea stând în serviciul maghiarismului, poporul german e lipsit de conducători. Preoțimea sârbă din cercul acesta încă nu s'au interesat de mișcarea națională din considerațiuni egoistice. În tabăra contelui Karácsonyi au fost preoți români: Petru Cherla, Teodor Petcu din Banloc (cu dâșii toți români de sub păstorirea lor), Ioan Beiciu din Togir, Petru Borcan și Ioan Nicolae învățători în Banloc și învățătorul Petru Doboș din Partos, care pe la conferențele învățătoresți e în gură mare și se girează de pionerul — culturii române. Când contele și-a făcut turneul prin cerc, trăsura contelui au însoțit-o și apostolii (lui Iuda) Petru Cherla și Teodor Petcu, cari au espicat pe românește programul de următoarea estenziune: «Domnul conte Vă roagă să-i dați încrederea și pe viitor și să nu ascultați de candidatul naționalist. Dl grof vă va face și de acum cum v'a făcut și până acum». Iată glasul părinților din Banloc, cari fiind cu groful într-o comună maghiară Urményháza ca răspuns la programul grofului în față le-au strigat maghiarii: «nu ne lăsăm conduși de opinca românească», oare părinților din Banloc la auzul acestora nu le-a roșit obrazul? (Poate de păpicaș că rușine nu mai cunosc).

Comitetul executiv.

Din cercul Cocota. Un fruntaș econom din Cerneghaza ne trimite următoarea scrisoare:

Onorată Redacțiune! Cu durere și cu părere de rău vin a vă ruga să binevoiți să dați loc și la aceste rânduri triste și dureroase ce s'au întâmplat în cercul Orșifalva.

Comuna noastră este curat comună românească sunt și două voturi șvabești și un jidan și voturi curat românești sunt 114. Avem doi preoți cărui le mulțumim din tot sufletul și rugăm pe bunul D-zeu să le dăruia viață îndelungată ca să mai poată lupta pentru neamul nostru, dar am uitat să spui că avem și doi învățători unul cu numele Pavel Ludae — Dumnezeu să-i dăruiască și lui sănătate căci a obosit mult pentru cauza noastră națională — iar celalalt cu numele Stefan Crețiu sau mai bine cum se scrie dâșul Kreczu István și dumnealui a fost cu picioarele între români iar cu gândul fiind departe de frații lui și de poporul lui, căci când am mers la votare cu preoții în frunte, dumnealui s'a tras, și nu a voit să voteze cu noi, dar i-am văzut gândul lui de acasă, căci nici n'a voit să vină cu noi, ci a mers cu alți renegați și vânzători de neam ca dumnealui. Destul de rău și rușine să-i fie, unui învățător ca și dâșul, căci n'a voit să asculte de preoți, și

de poporul lui care îl hrănește pe el, ci a zis că trebuie să voteze cu dl Notari. Da trebuie să voteze cu domnul notar, căci lasă școala și se duce la notari în cancelarie și-i ajută de scris și apoi și domnia lui a văzut ce face dl notari și apoi de, trebuie să facă și dâșul căci dl notari îl ține nu poporul. Să vedem acum și pe ceilalți rătăciți care s'au făcut coadă de topor. Mai întâi luăm pe dl primar și pe casar și jurat și să-i întrebăm pe dâșii oare cine i-au ales pe dumnealor, nu poporul român?

Afară de aceștia am mai avut niște uscături, să le spunem numele să-i cunoască și alții și anume: Ioța Micșa acesta un sătos după chinejie Nicolae Boldoviane, un altul flămâzind după chinejie, care încă ar vrea să fie domn mare. Dar aceștia fie siguri, că numai dela frații lor în rătăcire pot aștepta sprigin și adică dela domnul birtași Tuna Mitru și Ionică Mariși cel cu știință multă și Zanfir Jichin. Ioția Iosim poate o fi căpătat coroana pe care a dorit-o, căci a zis că mai bine ar fi să capete o coroană decât să-și dea votul în cinste. Dar pe luva Jurji îl lăsăm să racu că el pe un deți de rachiu își vinde și capul. Dar cum să nu-l deie pe o halbă de bere! Pe Dila Popovici și pe Jiva Ion nu-i putem trece cu vederea, că și ei pe un papricaș și o halbă de bere, ca și ceilalți rușinați și-au vândut dreptul cel mai sfânt al lor. Fie tot de ocară neamului, căci și-au dat votul pe beuturi. Să nu gândească doar, că nime nu i-au văzut Duminecă seara la birturi bând prețul vânzării de neam.

Epizoade.

Crâncene au fost luptele pentru alegerile diatale în cercurile, unde și noi Români am candidat. Și țese par cu atât mai crâncene, când te cugeți la ordinațiunile ministrilor, cari doar dat-au poruncă să se facă alegeri cât mai libere.

N'ar fi avut nici un rost aceste ordinațiuni, dacă nu s'ar ști, că în trecut la alegeri s'au purtat în modul cel mai mișeleș și necinstit.

Dar n'au avut rost, nici pentru alegerile de acum, căci n'au fost luate în socotință.

Alegerile au fost și acum, alegeri, cum se fac în Ungaria — cu presiuni, ilegalități, șicanări, brutalități și cu alte mijloace, oprite de lege.

Spre ilustrare înșirăm aici și câteva epizoade:

În cercul Boroșineu, unde candidatul nostru a trebuit să poarte o luptă titanică contra *corupțiunii*, administrația nu voia să lase alegătorii la vot.

Pretorele Haydu din Boroșeșeș atacă în mod obraznic pe preoții și învățătorii nostri și faceă tot felul de presiuni, cu scopul de a zădărnici alegerea candidatului nostru, când însă a fost luat la răspundere, pentru păcătoșiile făcute, a declarat, că «dâșul s'a folosit numai de dreptul său de oficianț public».

Aceasta o spune un pretore, care deci mărturisește, că este în dreptul său să atace pe ori și cine.

Bravo de pretore!

Aceasta însă nu e de ajuns.

Corupția neajutând și învingând candidatul nostru, năpustitu-s'au asupra lui toate furiile iadului, să-l arate vinovat.

În Micălaca sunt puși la goană toți alegătorii, cari au votat cu dr. Novac.

Preotul Morar din Micălaca a fost citat la casa comunală și invinováțit cu călcare de lege.

Iar cei dela administrație împărțesc acum bani printre alegătorii, cari au votat cu Vászrhelyi, spre a arăta cât bine pot aștepta dela alesul deputat.

Intorcându-se alegătorii din Șiria spre casă, dna Lucața încunjurată de fete și băieți de școală, le-a eșit înainte, să audă din rostul lor cine a fost ales. Și vezi atâta a fost destul ca brutalii de jandarmi să bată pe bieții copilași și să-i împărștie, iar pe dna Lucața au dat-o în judecată.

Fruntașul țaran Gavril Borlea din Șiria a fost batjocorit în casa sa de cătră un jandarm, fiind că a văzut în curtea lui Borlea mai mulți oameni, despre care jandarmul zicea, că sunt adunați acolo să facă ațătare. În zădar a spus stăpânul casei, că acei oameni surs zileri, cari în acea zi au lucrat la el, jandarmul n'a crezut. Dar și-a primit și el plata pentru obrăznicia lui. A fost desarmat și bine bătut.

În comuna Mișca redactorul nostru, Pentru E. Papp a fost dat în judecată, pe motiv, că împreună cu Petru Gui a pus tinerimea de acolo să cânte pe stradă.

Nu li-e iertat țăranilor nici să cânte?

Și ei cu administrația la dispoziție, și ei cu puterea miliției; și ei, cari dispun de toate mijloacele, se mai căesc și mai îndrăznesc să spună, că noi agităm și noi facem abuzuri.

Cătră alegătorii români!

Suntem tocmai pe vremea, când în înțelesul legii, se pot face reclamele cu privire la rectificarea listelor electorale pe anul 1907. Legea hotărăște adică:

Comitetul central trebuie să-și înceapă lucrările sale pentru compunerea listelor alegătorilor cel mult în 15 Aprilie și are să le termine cel mult până la 1 Maiu.

Listele electorale, precum și consemnarea celor scoși din lista anului trecut, se trimit fiecărei comune mari și fiecărui notariat cercual, pentru a fi pusă la vederea publică dela 5 Maiu până la 25 Maiu.

Reclamele se pot face însă numai până la 15 Maiu, iar dela 15 până la 25 Maiu, se primesc observări asupra acestor reclame.

Publicăm mai la vale dispozițiunile amănunțite ale legii, cu privire la rectificarea acestor liste.

Aci atragem numai atențiunea alegătorilor și în deosebi a cărturarilor, dar mai ales a foștilor candidați ai partidului nostru, — punând în sarcina acestora mai ales îngrijirea de cercul în care au fost candidați, — că este de o colosală însemnătate pentru noi felul, în care se vor confecționa de astădată listele electorale. Nici un Român cu îndreptățire la vot nu este iertat să rămâie din listă.

Căci dreptul câștigat acum după toate probabilitățile va suna nu numai pe un an, ci pe toată viața alegătorului. Nu se știe în ce formă și cu ce restrângeri are guvernul acesta de gând să facă legea electorală, una e însă sigur, că cei ce vor fi în posesiunea dreptului de alegător, nu vor mai putea fi scoși, nici atunci, când n'ar întruni condițiunile, ce va cere legea nouă dela alegător. Iată de ce, nu-i permis să rămâie nici un elector român din liste și din contră să se bage bine de seamă să nu fie luați în liste străini, cari n'au îndreptățirea la vot.

Noi am pierdut și în lupta trecută vre-o două cercuri numai pentru ușurătatea, că nu ne-am îngrijit de listele electorale. De data aceasta am plăti și mai scump nepăsarea, căci ar fi a perde pentru totdeauna sute și mii de voturi, cari poate de astădată într'adins vor fi lăsate de adorabila noastră administrație.

Facem deci apelul acesta la vreme și stabilim deodată și rezponsabilitățile morale, față de toți aceia, pe cari îi privește, ca sat de sat să se îngrijească oamenii de listele pe anul 1907.

Pentru alegătorii români.

Listele interinale și reclamările, excepțiunile contra lor.

Comitetul central trebuie să-și înceapă lucrările sale pentru compunerea listelor alegătorilor cel mult în 15 Aprilie și are să le termineze cel mult până la 1 Maiu.

Listele interinale precum și consemnarea celor scoși din lista anului trecut se trimit fiecărei comune mari și fiecărui notariat cercual, pentru a

fi pusă la vederea publică dela 5 Maiu până la 25 Maiu.

Expunerea listelor la vederea publică trebuie să se anunțe și publice în modul obicinuit în fiecare comună cel mult până la 5 Maiu. Antistiile comunale și notarii cercuali sunt datori a ține listele la vedere publică dela 8—12 ore a. m. iar dela 2—6 d. m. a le predă pentru copierea celui care o dorește aceasta.

Reclamele pentru neînscriserea sau eliminarea pe nedrept a cuiva din listă precum și excepțiunile contra înscrierii ilegale a cuiva, sunt a se înainta dela 5—15 Maiu, iar observările asupra acestor reclame și excepțiuni se primesc dela 16 până la 25 Maiu.

Reclame (plânsori) se pot face:

a) pentru înscriere greșită (scrierea numelui, etății, ocupațiunei greșite etc.)

b) pentru neînscriserea în listă deși respectivul are drept,

c) pentru înscrierea a celui fără drept electoral,

d) pentru neexpunerea la vedere publică în timpul, locul și modul arătat de lege.

Deoarece s'au întâmplat cazuri că Curia a tras la îndoială identitatea reclamanților, va fi bine ca reclamele și excepțiunile să fie subscrise înaintea antistiei comunale, care are să adeverească pe act identitatea persoanelor.

Reclamele, excepțiunile și observările se pot face numai în scris, adresate comitetului central și sunt a se înainta la antistia comunei respective (la notariatul respectiv) în contra listei căreia se fac reclamele, etc.

Într'o hârtie se pot face mai multe reclamări și excepțiuni, observări însă numai separat se primesc.

Ce privește persoana sa proprie, fiecare are dreptul de a reclama.

Afară de aceasta tot acela care este luat deja în lista cutăreiva comune, are dreptul a reclama asupra ori cărei greșeli sau lăsări afară, precum și în contra ori cărei înscrieri nedrepte în lista aceleiași comune.

Comitetul central e dator a hotări asupra reclamelor, excepțiunilor și observărilor cel mult dela 1—20 Iulie.

Hotărârile se pun la vedere publică și se anunță în modul mai sus indicat dela 20—30 Iulie și și manuează celor, a căror reclame s'au respins și celor cari în urma excepțiunilor au fost șterși.

Apelata la Curie.

Aceia, asupra căror reclame, excepțiuni ori observări comitetul central a adus hotărâre, dela punerea spre vedere publică, iar cei căror hotărârile s'au înmanat dela ziua primă în 10 zile pot apăla la Curie.

Apelata se adresează cătră Curia reg. și trebuie înaintată președintelui comitetului central (viceșpanul, în orașe municipale: Primarul).

Apelata se face în scris, și se pot alătura dovezi noi.

Cine nu știe cum să facă apelatele, să ne scrie și-i vom trimite un formular.

De peste săptămână.

— **Terorism.** Se știe, că în cercul Chișineului căderea d-lui Russu-Șirianu a pricinuit-o comuna Cinteiu de unde într'un chip mișelesc, noaptea au fost cu ajutorul geandarmilor luați 27 de alegători, duși în tabăra contrară, și acolo mituiți și îmbătați. Firește încă în ziua aceea, acei 27 de nenorociți au simțit adâncă remușcare pentru marele lor păcat, iar d'atunci încoaci abia că mai au pace în sat. Sătenii nu numai cei din Cinteiu, ci și dimprejur i-au stigmatizat pe trădători cu pecetea vânzătorilor de neam. Inversunarea e mai ales împotriva notarului de acolo român de origine, cu numele Gui, ales cu ajutorul fruntașilor Români, țăranii, ținându-l pe dânsul de autor al mișeliei — ce s'a săvârșit.

Cetim într'un ziar din loc, că inversunarea oamenilor e atât de mare, în cât nenorocitul acesta a cerut armată în comună pentru siguranța sa personală. Iată folosul, că alegem notari români, cari în chipul acesta ne respălătesc.

— **Scrisoare originală de pe timpul Mântuitorului.** Din Roma se vestește, că în biblioteca «Lazariniană» în zilele trecute s'a dat peste o scrisoare romană de mare însemnătate isto-

rică. Scrisoarea e a lui Publius Ventulus, locțiitorul cezarelui în Iudea (cum era Pilat), și se refereste la Mântuitorul Christos. Scrisoarea (în limba latină) e datată din timpul când Mântuitorul Christos pentru prima-dată a predicat poporului. Iată epistola: «Dela locțiitorul Publius Ventulus, cătră Cezarele Romei. Am înțeles, O Cezare, cât ai dori să ști unele și altele despre bărbatul plin de virtute, cu numele Isus Christos, pe care poporul îl ține de profet, iar învățăceii lui îl numesc fiul lui Dumnezeu, atot făcătorul ceriului și al pământului. În adevăr, Cezare, minuni se aud zi de zi, despre acest bărbat. În scurt: învie morții și vindecă bolnavii. E de statură mijlocie Fața e plină de bunătate și trudează o demnitate înălțătoare, astfel, că privind la el, deodată te cuprind simțemintele și de iubire cătră el, dar și de oare-și cari temeri. Părul îi atarnă până pe umeri. Până la urechi e în culoarea nucilor coapte; de aici în jos deschis auriu. Îl poartă după moda Nazarenilor, împărțit pe mijlocul frunții. Fruntea e netedă, senină. Pe față nu are sbârnciuri sau pete. Barba, e de culoarea părului, creată dar nu prea lungă și împărțită pe mijloc. Privirea e serioasă și are puterea razelor de soare. Nimeni nu-i poate privi drept în ochi. Dacă muștră, produce frică și spaimă, dar apoi el începe a plânge. Deși strict, totuși e pretinos și iubit de toți. Nimeni nu l-a văzut râzind, foarte adeseori însă plângând. Măinile și brațele îi sunt frumoase și plăcute. Toți se simt fericiți a fi în jurul lui și a-i ascultă cuvintele pline de spirit. Rar se poate vedea în public, dar dacă se prezintă, pășeste cu toată modestia. Are ținută foarte maiestooasă și frumoasă. Mamă-sa de altfel e cea mai frumoasă femeie din ținutul acesta. Dacă vrei să-l vezi, o Cezare, precum odată mi-ai scris, dă-mi aviz, și eu ți-l trimit. Deși n'a studiat nici când, totuși e în curent cu toate științele. Umblă desculț și fără pălărie. Mulți rād de el, când îl văd din departe, îndată însă ce se apropie de el, tremură și-l admiră. Toți zic că nu este alt bărbat asemenea lui. Jidovii zic, că nici când n'au gustat învățăturii ca cele primite dela el. Jidovii răutăcioși îi fac tot felul de neplăceri. Se zice că nici când nu e nemulțumit și pe toți ar vrea să-i îndestulească. La tot cazul voi stă totdeauna gata a-ți împlini poruncile referitoare la el. — Ierusalim luna a unsprezecea, ziua șapte. Publius Ventulus, locțiitor.

— **Renovarea catedralei din Arad,** se începe în săptămâna aceasta. Sub durată renovării sfânta slujbă dumnezeiască se va ține pentru tinerimea teologică-pedagogică în sala dela institutul nostru, iar pentru credincioși în capela dela școala din Pârneava.

— **Mișelii jandarmerești în Cinteiu.** Eri au fost oameni din Cinteiu la redacția noastră povestind lucruri cu adevărat revoltătoare despre atrocitățile jandarmilor în comuna Cinteiu. Două-zeci de jandarmi țin în sat adevărată închiziție cu oamenii, pe cari îi bat și-i maltratează într'un chip de necrezut. Un țăran fruntaș din comună plângând ne povestea, cum pe dânsul, om bătrân l-au lovit și palmuit jandarmii, cari vreau să dovedească, că alegătorii lui Russu Șirianu vreau să se răsbune asupra celor ce au votat cu Lázár Zoárd.

Adevărul în afacere e, că satul întreg îl batjocorește și-i huiduește pe cei ce s'au vândut, iar jandarmii, așa se vede, sunt trimiși ca să le dea acestora satisfacție. Oamenii cari au venit azi la redacție, erau bieții așa de înfricați, încât ziceau că nici nu se mai duc acasă, unde-i așteaptă jandarmi, ci se duc la judecătorie să se dea arestați de bunăvoie, dacă sunt cu ceva vinovați.

Azi a intervenit în afacerea aceasta, deputatul național *Dr. Stefan C. Pop*, care a cerut vicecomitetului revocarea jandarmilor. Dl *Dr. Stefan Pop* va interveni și la ministrul-președinte în chestia acestei ticăloșii.